

Riksdagens protokoll

2012/13:61

Torsdagen den 31 januari

Kl. 12.00 – 13.22
14.00 – 15.00

Protokoll
2012/13:61

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 25 januari.

2 § Fortsatt ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Walburga Habsburg Douglas* (M) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 1 februari–8 april.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Nils Brown* (M) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för *Walburga Habsburg Douglas* (M).

3 § Anmälan om kompletteringsval till skatteutskottet

Förste vice talmannen meddelade att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Jonas Eriksson* som suppleant i skatteutskottet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i skatteutskottet
Jonas Eriksson (MP)

4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2012/13:223

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:223 Utbyggnaden av Ostlänken
av *Johan Andersson* (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 februari 2013.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 29 januari 2013
Näringsdepartementet
Catharina Elmsäter-Svärd (M)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2012/13:212 Är idrottsrörelsen ett företag?

Anf. 1 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Berit Högman har frågat mig om jag avser att ta något initiativ för att förtydliga innebörden av idrottspolitiken eller politiken för det civila samhället. Frågan är ställd mot bakgrund av Marknadsdomstolens beslut i slutet av december 2012 i ett ärende mellan Svenska Bilsportförbundet och Konkurrensverket.

Frågan som varit föremål för Marknadsdomstolens prövning och beslut har skapat oro och initierat en intensiv diskussion inom idrotten. Beslutet och dess konsekvenser analyseras nu inom Regeringskansliet. Vi för i detta arbete självfallet en nära dialog med Riksidrottsförbundet och andra intressenter som också analyserar beslutet noga. Analyser är viktiga, men analyser tar också tid, och i dagsläget kan jag därför inte svara på om det finns skäl för regeringen att ta några initiativ.

Låt mig ändå klargöra att regeringen står upp för principen om goda villkor för det allmännyttiga föreningslivet. Den särskilda ställning föreningslivet har i olika sammanhang gäller även i fortsättningen.

Samhälleliga värden som konkurrens, föreningsfrihet och det som inom EU brukar kallas idrottens särart är värden som är viktiga att upprätthålla. Detta är en central utgångspunkt i den analys som nu görs.

Anf. 2 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Jag tackar kultur- och idrottsministern för svaret.

För mig som socialdemokrat är det en självklarhet att precis som tävlingsresultat ska avgöras på idrottsplanen och inte i domstolar ska idrottens villkor avgöras av politiken och inte av byråkrater. Föreningsfriheten är grundlagsfäst i vårt land.

Idrottsrörelsen är Sveriges förmodligen största folkrörelse med 20 000 föreningar och uppemot 60 000 ideella ledare. Idrottens regler och idrottens kultur är framtagna för att skydda viktiga värden som utgör idrottens grund. Det handlar om demokrati, folkhälsa, barn- och ungdomsverksamhet och stora ideella krafter för ett gott liv. Jag tror att oändligt mycket i vårt samhälle skulle kunna vara bättre om politiken faktiskt tog ett rejält ansvar.

I svaret säger statsrådet att detta beslut från december har skapat oro och intensiva diskussioner inom idrottsrörelsen. Men det är inte bara där, vill jag påstå. Jag tror att hela det civila samhället är bekymrat för att

detta är en del i någonting större som kommer att försvåra för ideellt arbete och för Folk rörelsesverige.

Jag tror att det finns förväntningar på oss politiker att reagera starkt när en sådan sak händer och ett domslut faktiskt kan ifrågasätta det som vi har grundlagsfäst i vårt land, nämligen föreningsfriheten.

Idrotten känner inte trygghet i sin särställning som nog många av oss har trott varit självklar och som är mycket uppskattad i samhället.

Det är inte bara denna fråga som skapar oro. Det finns andra saker. Momsfrågan på EU-nivå är en sådan. Kostnaden för polisbevakning vid större arrangemang är en annan som har aktualiserats igen. Tv-rättigheterna är en tredje.

Trots tydlighet i EU-fördrag, trots tydlighet i EU-kommissionens vitbok och trots att regeringen säger att den värnar idrotten och idrottens särart och det civila samhället finns det nog en del kvar att göra för att det också ska kännas trovärdigt. Jag tror inte att det räcker att analysera. Jag tror att kultur- och idrottsministern tydligt måste visa en beredskap att agera. Det är nämligen inte svårt att räkna ut vad Marknadsdomstolens beslut kan få för konsekvenser. Idrottsrörelsen har också varit med och beskrivit dem.

I domen sägs det att föreningar är företag i konkurrensrättslig mening när de bedriver ekonomisk verksamhet. Då kan det hända att man ställer sig frågan: Får föreningen själv bestämma vilket företag som ska leverera matchdräkterna, eller ska de upphandlas i konkurrens? Ska föreningarna acceptera att medlemmar inte agerar i enlighet med föreningens beslut därför att konkurrenslagstiftningen står över föreningsrätten och de stadgar och regler som finns i en förening? Kan det till och med bli så illa att samhällets bidrag till idrotten ifrågasätts utifrån ett konkurrenslagstiftningsperspektiv?

Jag kommer att ge fler exempel i mitt nästa inlägg. Men jag vill ställa följande fråga till ministern: Är ministern beredd att här i dag ge ett tydligare besked om att i valet mellan människa och marknad står regeringen på människans och därmed Folk rörelsesveriges sida?

Anf. 3 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag tycker att Berit Högman gör det mycket lätt för sig. För mig som moderat är det självklart att försvara idrotten och idrottens särart, och jag kommer också in på det om en stund.

Jag nämnde i mitt svar att vi har regelbundna samtal med idrottsrörelsen i många olika frågor. Vi har också följt denna fråga från det att den först togs upp i Konkurrensverket tills den senare kom att hamna i Marknadsdomstolen. Frågan är därför inte ny för oss. Men en analys kräver faktiskt sin tid, vilket jag också sade.

Berit Högman räknade upp ett antal frågor som inte har med just interpellationen att göra. Men det är möjligt att en del av frågorna kan ha det om vad som gäller konkurrenslagstiftningen, som det också har fattats beslut om i demokratisk ordning. Det ska vi också ha med oss när vi diskuterar detta. Men för att vi ska veta vilka eventuella konsekvenser som denna dom kan medföra och hur den rimmar med de beslut och det meddelande som har tagits i Europeiska unionen kring idrottens särart behövs det en analys. Som jag har uppfattat det finns det inte något tryck

Prot. 2012/13:61
31 januari

Svar på
interpellationer

från idrottsrörelsen om att vi ska gå ut och fatta beslut och möjligen ändra lagar. Riksidrottsförbundet vill själv inom sin styrelse och med specialförbunden analysera vad detta kan få för konsekvenser.

Ibland är konkurrens bra också inom idrotten. Ibland kan den ställa till det, i synnerhet om man som vi också försvarar det civila samhället. Men, Berit Högman, det är för tidigt att just nu från regeringen säga att vi avser att agera i den ena eller den andra riktningen. Det är möjligt att vi kan hamna där, men vi är ännu inte där.

Anf. 4 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! Min utgångspunkt är att det är allvarligt när en domstol kan fatta ett beslut som känns som att det verkligen går emot något som är grundlagsfäst i detta land, nämligen föreningsrätten. Riksidrottsförbundet och andra inom idrottsrörelsen som jag har varit i kontakt med kan också se att detta är den tydliga faran.

Idrottsministern väljer då i sitt svar att säga att man ska analysera och se om det behövs någon ändring. Det räcker inte för att trygga idrottsrörelsen. Det räcker inte heller för att trygga det civila samhället, för det finns så många uppförsbackar för dem. Jag har redan räknat upp dem – det handlar om momsfrågan, tv-rättigheter och polisrättigheter. Om polisen i sitt beslutsfattande säger att företag tjänar pengar och att man alltså kan ta betalt av dem, och om vi har en domstol som har sagt att idrottsrörelsen är ett företag, blir det bekymmer för fler delar av idrottsrörelsen. Det kan bli bekymmer även för andra delar av det civila samhället.

Jag känner mig inte alls trygg med svaret om en analys. Det är naturligtvis bra att man gör analyser innan man fattar beslut, men kultur- och idrottsministern skulle kunna bli tydligare i att regeringen i valet mellan marknad och människa står på människans sida och därmed också grundlagens och föreningsfrihetens.

Jag tycker nämligen att kultur- och idrottsministern svävar på målet när hon säger att det är bra med konkurrens i idrotten – ja, herregud, det är det idrott går ut på. Det är därför man har tävlingar, serier och kupper. Idrotten har dock även ett annat uppdrag. Det handlar om breddidrotten och om barn- och ungdomsidrotten.

Förutsättningen för att i dag kunna finansiera verksamheten är att det är tillåtet att ha den typen av verksamhet. Jag vet att Riksidrottsförbundet har levererat funderingar och bekymmer till idrottsministern kring detta. Om en idrottsförening är ett företag, är då samarbetet mellan idrottsföreningar att jämföras med kartellbildning?

Det skulle innebära att Göteborg aldrig skulle kunna anordna Gothia Cup. Det skulle innebära att den lilla byn Höljes i norra Värmland, med 200 invånare, inte skulle kunna ordna EM i rallycross med över 30 000 besökare för nionde året i rad. Det innebär att VM-rallyt som går i de värmländska skogarna nästa vecka aldrig skulle kunna bli av. Detta består nämligen av en rad idrottsorganisationer som lägger ned ett enormt ideellt arbete för att göra någonting som skapar trivsel, tillväxt och kitt och gör Sverige känt.

Det finns ett val mellan att säga att vi ska analysera och att uttrycka en vilja och säga: Det är klart att idrottsrörelsen och det civila samhället måste känna en trygghet i att både regering och opposition och hela Sve-

riges riksdag står bakom det civila samhällets unicitet. Det förväntar jag mig av en minister som är kultur- och idrottsminister.

Prot. 2012/13:61
31 januari

Anf. 5 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

*Svar på
interpellationer*

Fru talman! Det är väl fullkomligt självklart att vi står bakom det civila samhället. Det var dock inte det Berit Högman tog upp inledningsvis, utan det var frågan om människa mot marknad. Med den politiska syn jag har finns det ingen direkt motsättning mellan människa och marknad, utan en fri marknad ger frihet för medborgarna. Motsatsen har vi sett alldeles för många exempel på.

Detta är en komplicerad fråga. Det finns inte heller en klar och given linje inom idrottsrörelsen för hur man ska se på detta. Eftersom vi har gått idrottsrörelsen och det civila samhället till mötes med vår politik och även idrottsrörelsens önskan om självständighet måste vi innan vi själva möjligen agerar veta hur idrottsrörelsen ser på detta. Vad ser man för faror? Vad önskar man i så fall för slags stöd? Där är vi inte ännu. De analyserar fortfarande frågan med sina jurister, och vi har regelbunden kontakt med Riksidrottsförbundets styrelse i denna process. Vi har också träffat dem.

Berit Högman tog upp momsfrågan. När det handlar om det som har aktualiserats om det frivilliga arbetet och undantaget är regeringens inställning självklar. Det gäller inte bara idrottsrörelsen, utan det finns flera andra områden som är involverade i detta. Där finns alltså ingen som helst motsättning.

Idrotten har ett starkt samhälleligt stöd och ett starkt politiskt stöd. Jag skulle vilja säga att det är ett enhetligt politiskt stöd. Under 10–15 år har samhällets ekonomiska bidrag till idrottsrörelsen ökat med lite drygt 300 procent. Vi har skärpt en hel del av det som är riksdagens och därmed medborgarnas förväntningar på idrottsrörelsen. Det gäller inte minst barn och unga. Det handlar om korrekt bemötande, och det finns ett antal exempel på detta.

Idrottsrörelsen har en egen stark ställning. Jag vill att det ska förbli så. Vi har goda relationer, och det kommer vi också fortsatt att ha. Det är dock fortfarande idrottsrörelsen som har initiativet i just denna fråga, och det är därför vi har den nära kontakt vi har.

Anf. 6 BERIT HÖGMAN (S):

Fru talman! När idrottsministern talar så varmt om marknaden som en lösning på bekymren får vi ändå se vad det är som har hänt: Medborgarskapet har gjorts mer till ett kundunderlag genom att man långsamt vridit bilden mot att vi allihop är kunder på en marknad där det ska köpas något.

Det har lett till att vi, trots att vi har tusentals kompletterande aktörer på Arbetsförmedlingen, aldrig har haft så hög arbetslöshet som nu. Vi har 70 000 fler långtidsarbetslösa som har varit arbetslösa i mer än två år. Långtidsarbetslösheten har tredubblats under regeringens tid. Lösningen har varit en marknadsorientering av Arbetsförmedlingen.

Även bostadsbristen ska lösas med marknadsorientering och inte med offentliga investeringar. Vi har aldrig haft en sådan bostadsbrist bland unga i våra stora städer som i dag.

Skolan ska bli bättre av att vi har konkurrens och att eleverna blir kunder. Vi har inte levererat så dåliga skolresultat i modern tid som nu.

Detta får mig att dra en slutsats. Politiken väljer ständigt att abdikera och påstår att marknaden kan lösa grundläggande problem, men det är inte sant. Till och med på det ekonomiska toppmötet i Davos ifrågasattes marknadens förmåga att lösa problem som handlar om att hålla ihop och kitta ett samhälle. Där påstår jag att det civila samhället har en jättestor betydelse och roll, och återigen: Jag förväntar mig att just en kultur- och idrottsminister är tydligare i detta budskap.

Jag har ett tips på vägen. Ta armkrok med den nya ministern för det civila samhället Maria Arnholm, och bjud in resten av det civila samhället! Många av dem är nämligen precis lika oroliga som idrottsrörelsen är.

Anf. 7 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Det var en märklig ände på debatten från Berit Högmans sida – jag trodde att det var idrottsrörelsens självständighet och möjligheter vi skulle diskutera, inte i vilken mån man, om jag tolkar Berit Högman rätt, vill förbjuda friskolor eller på olika sätt begränsa fria aktörer på arbetsmarknaden. Det stämmer i så fall inte särskilt väl med den uppfattning som bland annat Ylva Johansson i Berit Högmans parti har. Det får vi dock återkomma till; det finns många som är intresserade av vad ni tycker i denna fråga.

Tillbaka till idrottsrörelsen. Detta är en komplicerad fråga. Jag kan säga det hur många gånger som helst; den är fortfarande komplicerad. Det finns inte de enkla lösningar Berit Högman efterfrågar, och det är heller inte idrottsrörelsens uppfattning att vi ska ta den formen av initiativ. Däremot är det viktigt att vi fortsätter att ha de samtal vi redan har inlett och att vi i så fall landar i ett ställningstagande som är till gagn för idrotten – inte tvärtom.

Under Sveriges ordförandeskap i EU 2009 drev vi idrottens särart hårt. Det kom sedan en vitbok och ett meddelande från EU där man slog fast att det just förhåller sig så. Det är också någonting att ta med sig i den fortsatta diskussionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2012/13:214 om Trafikverkets fiberinfrastruktur och dess samhällsnytta

Anf. 8 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Annika Lillemets har frågat mig vad jag avser att göra för att tillgodose de myndigheters, operatörers och medborgares behov som i dag tillgodoses av Trafikverkets fiberinfrastruktur, om det visar sig att kapaciteten i Trafikverkets fiberinfrastruktur behövs för Trafikverkets egna behov.

Annika Lillemets har vidare frågat mig om jag avser att låta Trafikverket prioritera vilken eller vilka externa kunder som ska prioriteras om brist uppstår i Trafikverkets nät.

Annika Lillemets har slutligen frågat mig vad jag avser att göra för att se till att Trafikverket lever upp till att vara "samhällsbyggare" även när det gäller det femte transportslaget, det digitala.

Trafikverkets uppgifter läggs fast i myndighetens instruktion. Fiberinfrastrukturen som Trafikverket disponerar ska stödja myndighetens arbete inom infrastrukturområdet, och den är viktig för Trafikverkets verksamhet, speciellt för järnvägens funktion. Trafikverket kan dock inte gå utanför det ramverk som av riksdagen beslutade anslag och angivna ändamål ger.

Det finns i dagsläget överkapacitet som Trafikverket förmedlar. Som ansvarig för verksamheten är Trafikverket också bäst lämpat att hantera frågor om kapacitetstilldelning och prioritering i enlighet med regleringsbrev och principer för försäljning av överkapacitet.

Jag har tidigare på frågor, bland annat från Annika Lillemets, avseende utvecklingen av myndighetens it-verksamhet konstaterat att Trafikverkets it-funktion är en viktig leverantör av it- och telekomtjänster till Trafikverket och andra kunder. Funktionen är betydelsefull för infrastrukturen och är dessutom av stort intresse för infrastrukturen för telekommunikation genom sitt fiberoptiska nät med stor geografisk täckning. Trafikverket har i dag en viktig roll som operatörsneutral leverantör av bredbandskapacitet till den svenska marknaden. Det är angeläget för regeringen att den nya it-verksamheten ges möjlighet att utvecklas på ett för verksamheten och ITS-området optimalt sätt och med beaktande av funktionaliteten hos samhällsviktiga funktioner. Dessa förhållanden gäller fortsatt.

För regeringens vidkommande innebär det att Trafikverket fortsatt kommer att ha ett uppdrag som innebär att myndigheten i sitt fibernät ska erbjuda tjänster på grossistnivå och på konkurrensneutrala villkor till aktörer som efterfrågar elektroniska kommunikationer, i den mån kapaciteten inte behövs för Trafikverkets egna behov. Regeringen kommer att följa upp hur uppdraget hanteras.

Anf. 9 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Först vill jag tacka Catharina Elmsäter-Svärd för svaret. Ministern nämner i sitt svar att Trafikverket är bäst lämpat att hantera kapacitetstilldelning och hur det ska prioriteras enligt regleringsbrevet. Men regleringsbrevet nämner inget om hur detta ska gå till. Regeringen lämnar därmed hela ansvaret till Trafikverket.

Men är det verkligen rimligt att lägga detta helhetsansvar på en enskild myndighet som inte ens har det som kärnverksamhet och framför allt inte fått detta uppdrag av regeringen? Enligt Trafikverkets it-direktör Mathias Persson, som uttalat sig om den nya inriktningen för Trafikverkets it-verksamhet i nyhetsbrevet Telekom Online den 16 januari 2013, blir det Trafikverkets behov i fokus och mindre om behoven på den externa marknaden. Trafikverket kan komma att avsluta befintliga kundavtal i förtid efter att ha kontaktat kunden. Vidare står det i nyhetsbrevet: All kapacitet och kompetens ska dimensioneras för Trafikverkets behov.

Prot. 2012/13:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

Hur rimmar detta med att Trafikverket kallar sig samhällsbyggare? Ska de inte vara det även för det femte transportslaget, det digitala? Med tanke på den inriktningen hos Televerket ställer jag mig tvivlande till att just Trafikverket verkligen ska ha ansvaret för frågor gällande det behov av kapacitet som andra myndigheter, telekomoperatörer och medborgare har. Trafikverkets beslut kan komma att påverka ett antal myndigheter såsom Transportstyrelsen, företag som Infranord och SJ, Com Hems 1,7 miljoner hushåll som får sin tv, telefoni och bredband via Trafikverkets fiberinfrastruktur, samt Tele 2:s 2,8 miljoner mobilkunder. Effekterna av denna fokusering på Trafikverkets behov kan alltså bli påtagliga, inte bara för företag, myndigheter och transportsektorn utan även för den enskilda medborgaren.

I min fråga till ministern nämner jag att i den statliga offentliga utredningen *Trafikverket ICT*, SOU 2010:82, som överlämnades till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd den 20 december 2010, skriver utredaren Åke Hedén om Trafikverkets kommunikationsinfrastruktur: ”Resultat-enheten Trafikverket ICT förvaltar denna infrastruktur och säljer elektroniska kommunikationstjänster även på en konkurrensutsatt marknad. Det är viktigt att denna verksamhet bedrivs på sådant sätt att det skapas så lika förutsättningar som möjligt mellan aktörerna på marknaden. En effektivare användning av nätet kan bidra till bättre förutsättningar för konkurrens på marknaden för elektronisk kommunikation och till ökad tillgång till bredband i hela landet.”

I utredningen görs även bedömningen att Trafikverket ICT under vissa förutsättningar kan separeras från Trafikverket utan att driftsäkerheten i järnvägstransportsystemet försämrats.

En konsekvens av den nya inriktningen är att Trafikverkets infrastruktur inte ges förutsättningar att möta marknadens behov och få en fungerande konkurrens enligt Åke Hedéns utredning eller tillgodose myndigheternas och samhällets behov enligt MSB:s utredning om skyddad statlig kommunikationsinfrastruktur.

Två statliga utredningar visar alltså på att statens kommunikationsinfrastruktur är viktig ur både sårbarhets- och säkerhetssynpunkt och för bredbandsutbyggnad och fungerande it- och telekommarknad. En rimlig åtgärd från regeringen borde vara att säkerställa samhällets och marknadens behov genom att förändra och förtydliga styrningen av statens fiberinfrastruktur.

Jag ställer därför frågan ännu en gång till ministern: Är Trafikverket bäst lämpat att hantera kapacitetstilldelning och hur det ska prioriteras när de inte fått i uppdrag att se till helheten och samhällsnyttan?

Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag får väl åter tacka Annika Lillemets för diskussionen; det var inte så länge sedan som vi hade en liknande. Det var strax före jul, och då var vi från regeringens sida mitt uppe i att skriva våra regleringsbrev, bland annat till Trafikverket.

Jag ser att de frågor som Annika Lillemets ställer nu och de som står i själva interpellationen kan vara något hypotetiska. De grundar sig i räds-lan och farhågan, som jag skulle kunna dela om det var så, huruvida det finns överkapacitet. Frågeställningarna bygger på att när Trafikverket har använt det som Trafikverket har i uppdrag och behov av att använda av

fibernätet blir frågan om det finns över till de andra. Jag tycker att det är viktigt att börja med den frågan. Hur pass relevant är det att tro att det inte ska finnas kapacitet?

Nyttjandegraden av den teknik som ska ge förutsättningar för det kommunikationsnät som både Trafikverket och deras kunder har behov av kan variera över landet. Vad jag har fått uppgifter om – jag har nämligen frågat om det gäller en liten begränsad del eller om vi inte alls behöver oroa oss – är att den genomsnittliga nyttjandegraden för Trafikverket i till exempel södra Sverige är 25 procent. I norra Sverige är den 13 procent. Det innebär att en stor del av den överkapacitet som i dag finns kan på ett konkurrensneutralt sätt erbjudas andra aktörer. Det är i grunden bra, för det ger ett bra nät.

En annan fråga som får bli något hypotetisk gäller Åke Hedéns utredning, som Annika Lillemets tar upp. Han hade som uppdrag att bland annat se över om och på vilket sätt i sådant fall ICT helt och hållet skulle skiljas från Trafikverket och vad det får för konsekvenser, inte minst för optokabeln eftersom det är många andra i samhällsfunktionen som är beroende av den. Men nu är vi inte där. Förslaget kommer inte att bli så. När det gäller Åke Hedéns utredning i den aspekten behöver vi inte ha något hypotetiskt antagande om huruvida det ska säljas eller inte; det finns ju kvar. När det blir en förändring uppstår naturligtvis oro i och med att ICT-verksamheten nu mer ska finnas inom Trafikverkets verksamhet och mer styras upp utifrån vad som ska vara Trafikverkets uppgifter. Det gör att personer som i dag har jobbat i att kanske utveckla nya typer av marknadsmöjligheter egentligen inte har samma uppdrag. Det finns andra aktörer som ska göra det om möjligheten fortfarande ska finnas, men det kanske inte är just Trafikverket som sköter detta.

Frågan kommer tillbaka till huruvida det är Trafikverket som är bäst lämpat eller inte att ha detta uppdrag. Nu ligger uppdraget på Trafikverket. Men vi har också diskussioner internt inom Regeringskansliet och följer upp både den digitala agendan och bredbandssatsningen. Det här är det uppdrag som vi ändå känner skulle vara mest optimalt.

Jag kan lova Annika Lillemets att jag följer den här frågan väldigt nog, för även jag tycker att en samhällsviktig funktion ska användas på ett optimalt sätt.

Anf. 11 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Jag tackar för beskedet. Jag undrar förstås också vad ministrernas regeringskolleger, försvarsminister Enström och it- och energiminister Hatt, anser om detta, för det är ju en fråga som i högsta grad också berör deras ansvarsområden.

I ministrernas svar står det: ”För regeringens vidkommande innebär det att Trafikverket fortsatt kommer att ha ett uppdrag som innebär att myndigheten i sitt fibernät ska erbjuda tjänster på grossistnivå och på konkurrensneutrala villkor till aktörer som efterfrågar elektroniska kommunikationer, i den mån kapaciteten inte behövs för Trafikverkets egna behov.” Men om Trafikverket enbart passivt ska vänta på förfrågan kan de ju inte anses vara en marknadskraft, om vi nu bortser från i den mån det finns kapacitet.

Jag hade uppskattat ett förtydligande från ministern när det gäller om Trafikverket enbart ska erbjuda kapacitet till dem som frågar efter det

Prot. 2012/13:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

eller om de ska vara en verklig marknadskraft, för utan denna marknadskraft finns det ingen fungerande marknad för stamnätet eller marknad 6, som PTS kallar den och om vi ska vara tekniska. Då kommer det att behövas en reglering, och jag skulle bli väldigt förvånad om detta är vad regeringen vill.

Enligt den inriktning som Trafikverket nu har heter det att eventuella investeringar i ytterligare kapacitet eller kompetens för att leverera extern affär ska vara i linje med Trafikverkets strategier. Detta ska framgå i särskilt beslutsunderlag. Om extra resurser krävs för ett externt uppdrag ska avtalet med kunden vara så utformat att alla relaterade kostnader kan avvecklas i samband med att avtalet upphör.

Kontentan av detta resonemang blir att första kunden får ta hela kostnaden. Vi kan jämföra med järnväg. Säg att vi vill bygga bort flaskhalsen in till Stockholm där det är så trångt. Vilken kund skulle vara beredd att ta hela den kostnaden? Det är ju många andra som också får glädje av den.

Vi riskerar på det här sättet att viktiga investeringar inte blir av, att den tekniska utvecklingen stannar av och att vi får avveckling i stället för en utveckling. Jag ställer därför frågan ännu en gång: Är det verkligen Trafikverket som är bäst lämpat att hantera kapacitetstilldelningen och hur den ska prioriteras?

Tidigare har det uttryckts att överkapacitet ska göras tillgänglig för marknaden, det vill säga den kapacitet som inte behövs för Trafikverkets egna behov. Men vad är överkapacitet? Hur mycket ska finnas tillgängligt för att kallas överkapacitet? Det är inget som jag hittar i regleringsbrevet till Trafikverket. Är det 25 procent, 50 procent, 75 procent ledigt i nätet? Vilken marginal måste finnas? Och var finns överkapaciteten?

Vi kan återigen jämföra med järnvägen. Om det finns ledig kapacitet på banor i Norrland eller Småland hjälper det ju inte om det är i Stockholm som det är trångt. Och så ser det ut i fibernäten också.

Enligt ett EU-meddelande i december 2012 om den digitala agendan för Europa kommer den mobila datatrafiken att öka 12 gånger mellan 2012 och 2018 och datatrafiken i smarta mobiler kommer att öka 14 gånger till 2018. Och snabba trådlösa uppkopplingar kräver stor kapacitet i stamnätet.

Vi hittar även den här texten i samma dokument: Anslutning för snabbt internet är grunden för den digitala ekonomin. Utan en sådan kommer viktiga tjänster som datormoln, e-hälsa, smarta städer, audiovisuella tjänster och de fördelar som dessa för med sig inte att ta fart. En ökning av bredbandsanvändningen med 10 procent skulle enligt EU-kommissionen kunna ge en årlig ökning av bnp med 1–1,5 procent eller av arbetskraftsproduktiviteten med 1,5 procent under de kommande fem åren.

Mot bakgrund av detta: Har vi råd att ta bort stora delar av stamnätet nu när vi bygger ut 4G? Det här äventyrar den nationella it-strategin. Det är ingen farhåga. Det är en reell risk, tror jag, och jag vill inte att vi riskerar att hamna på efterkälken som it-nation. Det är därför som jag fortsätter att lyfta fram frågan.

Anf. 12 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Jag har naturligtvis talat med min kollega Anna-Karin Hatt, som är it-minister, om hur hon ser på om det finns överkapacitet eller inte och om hon känner en oro eller inte. Det är inte uppfattning att hon i dag skulle känna en sådan oro. Men den digitala strategin kan ju vara ett lämpligt interpellationsobjekt för att möjligtvis få svar från Anna-Karin Hatt.

Som Annika Lillemets säger har vi egentligen fantastiska möjligheter med det femte benet i infrastrukturen även för våra andra trafikslag. Inte minst gäller det ITS och användandet av intelligenta tekniska system för framkomlighet, betalningssätt eller vad det nu kan vara på vägsidan men även på andra delar.

Vi har också en utmaning längre fram som handlar om när vi ska ytterligare förstärka säkerheten på järnvägen men också öka kapaciteten i form av nya signalsystem, ERTMS.

Det är i dagsläget svårt att veta hur både ITS och ERTMS kommer att påverka nyttjandegraden. Men bedömningen är att den teoretiska utbyggnadsmöjligheten borde vara tillräcklig för att Trafikverket även i fortsättningen ska kunna leverera överkapacitet på marknaden.

Fru talman! Då går jag över till en fråga som inte är så där jättelätt att besvara, men jag ska ändå göra det, nämligen Annika Lillemets fråga om huruvida Trafikverket är bäst lämpat att hantera kapacitetstilldelningen. Regeringens uppfattning är att i dag är det ingen annan som ska göra det, utan vi har gett det uppdraget till Trafikverket.

Anf. 13 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Låt mig sammanfatta mitt budskap och min uppmaning till regeringen.

Vi har två statliga utredningar som visar på att statens kommunikationsinfrastruktur är viktig ur både sårbarhets- och säkerhetssynpunkt och för bredbandsutbyggnad och fungerande it- och telekommarknad.

Jag vill särskilt framhålla det som Åke Hedén slår fast i sin utredning, att driftsäkerheten i järnvägstransportsystemet inte äventyras för att fler nyttjar nätet. Det är snarare tvärtom, då andra stora användare bidrar till teknikutveckling som även kommer staten till godo. Detta påpekas även i MSB:s utredning som jag tidigare hänvisat till.

Om fler får vara med i statens nät blir det en vinna-vinna-lösning både för det offentliga och det privata eller kanske snarare en vinna-vinna-vinna-lösning för staten, näringslivet och de enskilda individerna.

I det svar som ministern lämnat uttrycker hon att Trafikverket i dag har en viktig roll som operatörsneutral leverantör av bredbandskapacitet till den svenska marknaden och att ”dessa förhållanden gäller fortsatt”. Men för att det sistnämnda inte ska stanna vid en from förhoppning måste regeringen ta sitt ansvar för helheten som vi nu diskuterat, för samhällsuppdraget.

En rimlig och, som jag ser det, nödvändig åtgärd från regeringen borde därför vara att säkerställa samhällets och marknadens behov genom att förändra och förtydliga styrningen av statens fiberinfrastruktur. Så kan vi undvika monopol och regleringar och se till att utnyttja de tillgångar vi redan har till bästa möjliga samhällsnytta.

Prot. 2012/13:61

31 januari

*Svar på
interpellationer*

Fru talman och Catharina Elmsäter-Svärd! Låt oss undvika att ett it-haveri blir ett samhällshaveri.

Anf. 14 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Fru talman! Det sista som Annika Lillemets sade kan jag verkligen stryka under. Det är klart att ingen av oss söker möjligheter att hitta ett it-haveri, för det vore förödande på många sätt och vis. Nu är det inte riktigt den utgångspunkt som jag har. Det är heller inte den utgångspunkt som Trafikverket som ansvarig för fibernätet har för sin uppfattning.

Det är oerhört viktigt att jag i de regleringsbrev som jag ger till min myndighet Trafikverket håller mig inom deras område när det gäller infrastruktursidan. Fibernätet är viktigt av flera olika skäl på både väg och järnväg men också på kommande områden. Det finns fortsatt många som är intresserade av detta nät. Frågeställningen om huruvida vi skulle kunna undvika ett monopol eller inte blir möjligtvis att betraktas som hypotetisk.

Avslutningsvis vill jag säga till Annika Lillemets att frågan är aktuell av flera skäl. Dels blir det de facto en omorganisation av verksamheten på Trafikverket som i sig är viktig att följa upp, dels följer vi i övrigt hur nätet räcker till. Enligt de uppgifter som jag har fått så här långt finns det en rätt betydande överkapacitet kvar som inte används av Trafikverket.

Fru talman! Jag tolkade många av Annika Lillemets frågor i interpellationen som "om" det inte skulle finnas tillräcklig kapacitet. Det huvudsakliga målet är att vi ska ha en bra och säker verksamhet som fungerar om landet skulle stå inför sårbarhet. Det är klart att vi ska förebygga det.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2012/13:206 om rovdjurspolitiken

Anf. 15 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman, ärade ledamöter och ärade åhörare! Lena Olsson har frågat mig om jag avser att bjuda in oppositionen för att få till en blocköverskridande överenskommelse i rovdjurs- och vargfrågan för att uppnå en långsiktig lösning. Hon har vidare frågat mig om jag ser möjligheter att lösa rovdjurspolitiken i samarbete med våra närmaste grannar i Norden.

Jag vill inledningsvis framhålla att regeringen har tagit tydlig ställning för att alla våra stora rovdjur ska ha livskraftiga stammar i arternas naturliga utbredningsområden. Samtidigt ska beslut som rör förvaltningen fattas nära de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden.

Rovdjuren orsakar, särskilt vad gäller varg, oro, konflikter och skador för tamdjursägare, jägare, samer, fåbodbrukare och människor som bor i rovdjurstäta områden.

Det är viktigt att länsstyrelserna i dessa områden arbetar med en ökad dialog och närvaro, till exempel med akutgruppsverksamhet vid rovdjursangrepp. Därför har regeringen ökat anslagen till rovdjursförvaltningen med 14 miljoner kronor under 2013 och med 20 miljoner kronor från och med 2014.

Beträffande vargstammen vill regeringen förbättra den genetiska situationen i första hand genom att underlätta för naturligt invandrade vargar att förflytta sig från norra Sverige till den vargpopulation som finns i Mellansverige.

Regeringen gav den 20 december 2012 Naturvårdsverket och Jordbruksverket i uppdrag att arbeta med den inriktningen och även att genomföra aktiva åtgärder för den genetiska förstärkningen genom att möjliggöra flyttning av djurparksvalpar till vilda vargar under 2013 och 2014. Exempelvis pågår just nu ett intensivt arbete med att spåra och märka tikar, vilket är en förutsättning för valputsättningar i vår.

Naturvårdsverket har i uppdrag att ta fram förvaltningsplaner för våra stora rovdjur: varg, björn, järv och lo. Förvaltningsplanen för varg presenterades under förra året, och inom några veckor är planerna färdigställda för de andra tre arterna. Därmed finns verktyg för myndigheternas arbete att förvalta rovdjursstammarna.

Däremot behöver de övergripande och långsiktiga målen för rovdjurspolitiken uppdateras med tanke på att de i dag härrör från 2001 års beslut och 2009 års propositioner. Därför avser regeringen att återkomma till riksdagen med en proposition avseende målen under 2013. Det kommer då att finnas tillfälle för riksdagen att ta ställning till regeringens förslag.

Vid sidan av detta pågår arbetet i Vargkommittén under ledning av landshövding Peter Egardt. Detta arbete har resulterat i en gemensam åsiktsförklaring om en utvecklad rovdjurspolitik. Jag är mycket glad åt den gemensamma plattform som Vargkommittén har skapat med representanter för både bevarandebidrag och markägarebidrag. Här finns en bred grupp som arbetar med detta. Vargkommitténs arbete blir också viktigt för propositionens innehåll.

När det gäller frågan om möjligheten att lösa rovdjurspolitiken i samarbete med våra närmaste grannar i Norden pågår redan ett sådant arbete. Mellan Sverige, Norge och Finland finns en överenskommelse från den 12 augusti 2011 om ett utvecklat samarbete på politisk nivå om stora rovdjur: björn, varg, lodjur och järv. Samma dag undertecknades även en överenskommelse mellan Sverige och Norge om förvaltning av genetiskt värdefulla vargar i den skandinaviska vargpopulationen.

Anf. 16 LENA OLSSON (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag kommer från Dalarna som är ett relativt rovdjurstätt län. Jag diskuterar givetvis med befolkningen både i Dalarna och runt om i andra län och hör vad man tycker om saken.

Jag har varit med ganska länge politiskt i denna fråga. Det har varit en besvärlig och irriterande diskussion, för den har blivit väldigt polariserad. Två grupper har oftast stått emot varandra. Det är därför svårt att lösa upp alla knutar långsiktigt. Ibland har jag till och med känt mig trött på frågan eftersom vi aldrig får en långsiktig lösning på den, vilket jag vill se. Den skymmer också sikten för andra viktiga politiska frågor.

Alla partier har tassat fram i detta. Det är ingen lätt fråga, och den har varit infekterad i många år.

Den här debatten ska inte främja någon nollvision. Det är fullständigt klart.

Eftersom jag har sysslat en hel del med jakt vet jag att det finns många inom jägarkåren som också är stora naturmänniskor och som har åsikten att vi ska ha rovdjur men att debatten har blivit så infekterad att man inte kan komma till någon långsiktig lösning.

Jag menar på fullaste allvar att ni borde bjuda in oppositionen. Det ska inte spela någon roll vem som sitter vid makten om några år. I slutändan är det ett djur som får ta smällen av hela denna politik.

Vi borde vara överens om att lösa detta långsiktigt, men den frågan svarar inte ministern på. Jag skulle vilja ha ett svar på det i denna debatt. Jag vet att många förväntar sig det av oss och säger: För Guds skull, sätt er ned ihop och lös detta så att vi blir av med frågan en gång för alla!

Jag vill ha ett tydligt svar, ja eller nej, på den frågan.

Ministern kanske kommer att gå in på det som har varit. Det som har varit har varit, och jag vill se framåt, både för djurens skull och för dem som ska vara i djurens närhet.

Man måste ta in acceptans också. Nu handlar mycket om det som har hänt i dagarna, men vi har inte kommit särskilt långt om dessa djur inte accepteras i de trakter där de befinner sig.

Jag ställde också en fråga om det nordiska samarbetet. I svaret sägs hur man ska komma till bevarandestatus och få in nytt blod. Det ska komma genom Finland. Hur ska dessa vargar med annat blod i sig ta sig hit så att vi kommer till bevarandestatus?

Anf. 17 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Jag uppskattar interpellationen och den ton som finns i den och i den diskussion som vi har. Precis som Lena Olsson tror jag att vi gemensamt måste hitta en balanserad linje som både bevarandeintressen och människor som bor i dessa områden kan acceptera.

Detta är precis vad vi försöker göra. Med lugn och stadig hand försöker vi steg för steg hjälpa till att lösa upp de knutar som finns och hjälpa dem som har råkat ut för ett vargangrepp. Vi jobbar också med förebyggande åtgärder och med att se till att länsstyrelserna har den finansiering som behövs för att de ska kunna jobba enligt det som jag brukar kalla Värmlandsmodellen, som är en diskussion och dialog med tydlig samhällelig förankring för varje steg och händelse som rör vargen.

Vi försöker förstå och möta människors oro och engagemang. Det gäller oron hos dem som har tamdjur och hundar och rör sig i dessa områden. Vi försöker också möta oron hos dem som värnar om våra stora rovdjur. Vi försöker hitta en lösning.

Regeringen jobbar med att förverkliga det riksdagsbeslut som vi har från 2009, vilket jag redogjorde för i början av mitt svar. Där jobbar också våra expertmyndigheter på ett förtroendeingivande och bra sätt.

Jag håller med interpellanten om att saker och ting förändras. Det som förändras just nu är att vi gör det som Sverige borde ha gjort redan vid EU-inträdet, nämligen en förvaltningsplan för våra stora rovdjur. Det har varit en lång diskussion om huruvida vi ska ha en sådan eller inte. Jag brukar säga att det är som att deklarerat: diskutera inte utan gör det och diskutera avdragen sedan. Det kanske är ett raljant sätt att se på saken, men art- och habitatdirektivet säger tydligt att vi ska ha en förvaltningsplan. Därför har vi forcerat arbetet med att få in förvaltningsplaner för de andra stora rovdjuren.

Jag är angelägen om att detta ska grundas på vetenskaplig basis. Den mittlinje som vi hittar i den här frågan ska grunda sig på konkret, gedigen och stabil kunskap och forskning. Det tycker jag att vi har fått fram. Vi har fått en sammanfattning av det material som man har jobbat med i decennier i olika forskargrupper i Sverige.

När vi ska ta steget vidare finns det anledning att gå till riksdagen och förankra ett sådant beslut. Det är vad jag aviserar i mitt interpellations-svar som jag hoppas att Lena Olsson är nöjd med.

När det gäller frågan om det nordiska samarbetet inventerar de nordiska länderna vargstammen gemensamt. Det arbetet är gediget och bra. Vi har en överenskommelse om hanteringen av genetiskt viktiga individer, och myndigheterna träffas regelbundet. Statssekreterare Anders Flanking har träffat sina kolleger i den här frågan flera gånger det senaste året.

När jag var ny miljöminister och innan jag började diskutera rovdjursfrågan besökte jag och pratade med människor i Dalarna och Värmland för att få den här förankringen.

Anf. 18 LENA OLSSON (V):

Fru talman! Det är bra att ministern har pratat med människor i Dalarna och Värmland. Jag skulle gärna se att man pratar med fler. Rovdjurslänen är fler. Detta engagerar många människor också i städerna. Jag har respekt för vad också de människorna tycker. Jag tycker att det är viktigt att få en balans och skapa förståelse mellan dem som bor på landsbygden och dem som bor i staden.

I svaret tar ministern upp den av regeringen tillsatta vargkommittén. Man säger att man ska åstadkomma en långsiktigt hållbar rovdjurspolitik. Man trycker på de förebyggande åtgärderna vid rovdjursangrepp. Det behövs mer resurser för människor som bedriver annan näring och behöver skydda sina djur. Här tycker jag att regeringen är väldigt snål. Det pratas inte så mycket om det. Vi har lagt mer pengar på förebyggande åtgärder.

När vi har diskuterat frågor inom justitieutskottets område har ministern bjudit in till rundabordssamtal. Är miljöministern redo att bjuda in oppositionen till rundabordssamtal? Vi vill väl lösa den här frågan gemensamt och få ett så bra resultat som möjligt som alla kan stå bakom? Jag hoppas att det här inte är en fråga där man försöker plocka billiga politiska poäng.

Anf. 19 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Jag vill återigen säga att jag verkligen uppskattar den konstruktiva tonen i Lena Olssons inlägg i den här interpellationsdebatten. Jag är självklart alltid beredd att diskutera de här frågorna. Vi ska naturligtvis förbereda en proposition till riksdagen på ett så gediget sätt som möjligt; där ingår också att träffa samtliga partier.

Det är viktigt med förebyggande åtgärder. Samtidigt kan vi inte stängla in hela Sverige. För en vanlig medelstor fårbesättning kostar stängslingen kanske en miljon. Hur många sådana har vi inte? Dessutom finns det en massa andra djurbesättningar.

Ibland fungerar det bra med förebyggande åtgärder, men förebyggande åtgärder är inte bara stängsling. Det handlar också om att se var

reviren finns och se hur man kan bidra på annat sätt så att vi inte får en kollision mellan vargen och byarna och de människor som lever i dessa områden. Jag inkluderar då också samebyarna. Det hänger ihop med den totala rovdjurspolitiken.

Det finns bara en viss mängd mat i skogen. Om rovdjursstammarna är stora, som till exempel björn, innebär det att rovdjur av olika slag drivs mot byarna när det blir konkurrens om födan. Det är något som vi måste fundera över gemensamt när vi har förvaltningsplanen framme och det underlag som då finns när det gäller våra stora rovdjur. Jag tror att det totala rovdjurstrycket är något som vi måste diskutera inför propositionsarbetet.

Regeringen har anslagit mer resurser till det förebyggande arbetet, och stängselsättningsarna höjdes i våras. Vargkommittén har möjlighet att diskutera ersättningsfrågor både när det gäller det arbete som samerna gör för att hjälpa till och det förebyggande arbete som sker på andra ställen i Sverige. Det är något som man diskuterar, och man ska återkomma till regeringen med ett förslag. Jag hoppas att man kommer fram till ett resultat som är acceptabelt för en gedigen majoritet i riksdagens kammare.

Om vi ska få på plats en långsiktigt hållbar rovdjurspolitik i Sverige som människor accepterar handlar det mycket om dialog och om att mötas och förstå människors oro av olika slag. Jag har, liksom Naturvårdsverket, lagt mycket arbete på att möta människor. Jag nämnde att jag som nybliven miljöminister började i Värmland och Dalarna med att träffa olika intressen i rovdjurspolitiken. Jag har sedan varit i tre andra län och diskuterat detta. Senast var jag i Junsele och träffade representanter för norra och södra Vilhelminas samebyar som under november och december med en meter snö och 20 grader kallt har ansträngt sig för att se till att kollision mellan ren och varg inte uppstår. Man har lagt ned ett oerhört arbete på att försöka se till att det inte blir fler trafikskador eller att människor i villaområden, samhällen och byar störs.

Det visade sig vara ohållbart som situationen utvecklade sig, och tre länsstyrelser begärde skydds jakt på just den vargen. Det finns mycket att lära av den situationen. Vi jobbar mycket med att få en dialog.

Anf. 20 LENA OLSSON (V):

Fru talman! Mycket samsyn finns det, och saker och ting är inte statiska, utan förändras. Jag tyckte i alla fall att jag hörde en öppning mot att bjuda in andra partier för att ha den här dialogen. Det skulle hedra ministern väldigt mycket om hon gjorde det, så att vi kanske får ett så bra slut som möjligt på den här frågan.

Jag har fått en skrivelse från en man från Dalarna som heter Jan Perjons. Denne har en gedigen erfarenhet som vargspårare, jägare och lokal medborgare. Han har en del idéer, och han avslutar sin skrivelse på det här viset: När ska våra politiker börja ta rovdjursfrågor och rovdjursproblematik på allvar? Skapa en förvaltning, så att människan och rovdjuren på landsbygden kan leva sida vid sida på ett bättre sätt än i dag! Börja lyssna också på oss som står för neutralitet och lokal traditionell kunskap som ett viktigt komplement till vetenskaplig kunskap!

Vi har väldigt många människor som gör ett fantastiskt bra jobb. Jag kommer att ge ministern den här skrivelsen efter hennes sista inlägg.

Anf. 21 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Jag skulle vilja tacka Lena Olsson för en väldigt bra diskussion i en mycket konstruktiv anda. Det är alldeles självklart att jag som miljöminister tar diskussionen om den svenska rovdjurspolitiken på oerhört stort allvar. Det är kanske jämsides med klimat- och kemikaliefrågorna den fråga jag lägger allra mest tid på. Vi måste ha en långsiktig lösning på plats, så att människor kan känna sig trygga med hur rovdjurspolitiken organiseras i landet och trygga i sina vardagsliv, men också så att vi kan känna stolthet över att vi har en gynnsam bevarandestatus för våra fyra stora rovdjur.

Det här är ingen lätt diskussion. Eftersom det under många år inte har kommit en lösning utan i stället en lösning i allt svårare positioner är det ganska svårt att hjälpa till att lösa upp knutarna. Men vi ger det väldigt mycket tid och väldigt mycket av dialog, mänskliga möten och även anslag i statens budget totalt sett.

Jag hoppas att vi ska kunna bli klara med frågan under det här året på ett sådant sätt att båda sidor känner trygghet och förtroende i detta. Jag hoppas också att vi får på plats den här beslutsorganisationen och att den gör att vi får en lokal och regional känsla av äganderätt i rovdjurspolitiken, av att man är med och påverkar när de här besluten tas på lokal och regional nivå, samtidigt som våra expertmyndigheter ser till att den vetenskapliga grunden är solid och korrekt och att de ramar som den lokala nivån får stämmer med den långsiktiga förvaltningsplanen.

Jag känner att vi är på väg, men det är oerhört mycket arbete kvar. Jag uppskattar verkligen alla som är beredda att bidra till att vi löser denna fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2012/13:188 om teckenspråkstolksutbildningens framtid

Anf. 22 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Det känns mycket spännande och inspirerande att få stå här första gången och svara på en interpellation.

Thomas Strand har frågat utbildningsministern om vad han avser att göra för att säkerställa tillgången av utbildade teckenspråkstolkar inför framtida behov och för att säkerställa ett mer rättvist ekonomiskt fördelningssystem för det särskilda statliga anslaget.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill börja med att säga att även jag såklart anser att den framtida tillgången på tolkar för döva, dövblinda och hörselskadade personer är en viktig fråga.

I en skrivelse har ett antal intresseorganisationer – Sveriges Dövas Riksförbund, Hörselskadades Riksförbund, Föreningen Sveriges Dövblinda och Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn – påpekat behovet av teckenspråks- och dövblindtolksutbildning samt skrivtolksutbildning på akademisk nivå. Det föreslogs också att dessa utbildningar skulle anordnas av Stockholms universitet.

Prot. 2012/13:61

31 januari

*Svar på
interpellationer*

Regeringen anser att det är angeläget att det i Sverige finns en högskoleutbildning av teckenspråkstolkar, inte minst för att öka forskningsanknytningen.

Mot denna bakgrund har vi bidragit med medel för att Stockholms universitet ska anordna ett kandidatprogram i teckenspråk och tolkning med en planerad antagning om 40 studenter hösten 2013.

Finansieringen av kandidatprogrammet innebär att det särskilda bidraget för utbildning av tolkar för döva, dövblinda och hörselskadade personer vid folkhögskolor minskar från och med 2013, och den årliga antagningen till sådan utbildning vid folkhögskolorna sjunker därför också något. Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att åtminstone fem folkhögskolor av nuvarande totalt sju kan fortsätta att anta nya deltagare till utbildningen hösten 2013 – inte två, som Thomas Strand anger.

Regeringskansliet beräknar att den aktuella utbildningen vid folkhögskolor kommer att omfatta 190 årsstudieplatser från och med 2017.

Det är angeläget att utbildningens kvalitet kan öka, vilket sker genom en utbildning på högskolenivå. Jag ser det inte som troligt att högskoleutbildningen leder till att tillgången på utbildade teckenspråkstolkar kommer att minska i någon större omfattning. Jag anser därför inte att det för närvarande finns anledning att ompröva fördelningen av medel mellan folkhögskolans utbildning av tolkar för döva, dövblinda och hörselskadade personer och högskolans teckenspråkstolksutbildning. Jag avser dock att noga följa utvecklingen framöver.

Anf. 23 THOMAS STRAND (S):

Fru talman! Jag vill börja med att hälsa statsrådet Maria Arnholm välkommen till kammaren och till hennes första interpellationsdebatt. Jag vill också passa på att gratulera till utnämningen till jämställdhetsminister och biträdande utbildningsminister.

Det är bra att vi har teckentolkning i dag i samband med den här debatten.

Jag tackar för det svar som statsrådet givit mig på min interpellation om teckenspråkstolksutbildningens framtid. Med tanke på den information jag hade när jag skrev interpellationen är statsrådets svar ett steg i rätt riktning. När jag skrev interpellationen hade det kommit till min kännedom att Myndigheten för yrkeshögskolan i början av oktober aviserat en kraftig neddragning av antalet platser på de sju folkhögskolor som bedriver utbildning i teckenspråkstolkning och dövblindtolkning. Det budskap som gick ut var att det kunde bli så illa som att det bara skulle vara kvar två eller tre folkhögskolor. Detta föranledde Folkbildningsrådet att lämna in en skrivelse till Utbildningsdepartementet där man tog upp frågan och berättade om den oro som fanns inom folkbildningen för tolkutbildningens framtid och de dramatiska konsekvenser som stod för dörren.

När nu statsrådet säger att det finns ekonomiska resurser till fem folkhögskolor är det naturligtvis ett steg i rätt riktning som jag välkomnar. Samtidigt är det en neddragning med två skolor från nuvarande sju. Nu säger statsrådet att detta blir effekten 2013. Den logiska frågan blir: Vad händer åren efteråt? År 2017 skulle det då vara ungefär 190 årsstudieplatser, som statsrådet anger. Jämför man den siffran med den siffra som fanns i Folkbildningsrådets skrivelse till departementet i november, där man utgick från att antalet årsstudieplatser var 385 år 2011, blir det

en ganska kraftig neddragning med nästan 200 platser. Det är en halvering av platserna, inte en minskning på marginalen. Detta kan för mig kännas lite oroväckande.

Jag kan konstatera att det flyttas pengar från folkbildningsanslaget för den här utbildningen till Stockholms universitet.

Jag och utbildningsministern hade en debatt om detta 2011. Det var med tanke på en formulering i vårpropositionen som ingav oro. Det inkom skrivelser från intresseorganisationerna och från Sveriges teckenspråkstolkars förening. Man var orolig för vad som skulle hända med utbildningen av tolkar.

Frågan var också uppe i utbildningsutskottet, och utskottets ordförande vände sig till departementet och kom tillbaka till utskottet vid nästa möte och sade att det hela bara var en budgetteknisk fråga. Nu kan vi dock se att det inte är det. Det blir, som jag förstår på svaret, en viss neddragning. Det kanske inte blir så få som två eller tre nu, men man går från sju till fem folkhögskolor. Som jag förstår det kan det dock långsiktigt innebära en halvering av antalet tolkar. Hur ser statsrådet på den utvecklingen?

Anf. 24 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! När jag i morse gick på mitt livs andra regeringssammanträde stod det en delegation från DHR utanför. De står där varje torsdag, fick jag lära mig. Jag pratade också med en representant från Sveriges Dövas Riksförbund och berättade att du och jag, Thomas Strand, skulle diskutera den här frågan i dag.

Naturligtvis fanns från hans sida, liksom från din och min, ett stort engagemang i att det ska finnas en tillfredsställande försörjning av teckenspråkstolkar framöver, men han var också mycket glad över det faktum att det under det här året inrättas en akademisk utbildning för teckenspråkstolkar vid Stockholms universitet. En naturlig följd av det har blivit att man också omfördelar en del resurser.

Den siffra du nämner, 190, är antalet folkhögskoleplatser. Till det ska man också lägga de platser som kommer att finnas på högskolan.

Det finns all anledning att följa detta noggrant under åren framöver. Ett skäl att vidmakthålla den fördelning som nu är föreslagen är också att av de 400 platser som det i dag finns resurser för inom folkhögskolan tillsätts eller används 314 platser. Man kan alltså inte på folkhögskole-sidan använda riktigt alla de platser som finns finansierade. Det tycker jag understryker att det är okej att göra den här omfördelningen, men vi ska självklart noga följa den.

Anf. 25 THOMAS STRAND (S):

Fru talman! Jag vill också starkt betona att det är bra att det nu etableras en kandidatutbildning i teckenspråkstolkning. Det har intresseorganisationerna önskat, och jag välkomnar detta. Det är bra.

Det jag och flera med mig reagerar på är att man tar medel från folkhögskoledelen för att finansiera en uppbyggnad vid Stockholms universitet. Jag tycker att man skulle ha kunnat ha råd med bägge sakerna.

Egentligen är det inte mycket pengar det handlar om. Vi har fått del av siffror från Myndigheten för yrkeshögskolan som visar att besparingen över tid från 2012 till 2017 blir lite över 8 miljoner. I jämförelse med

vad regeringen satsar på att sänka bolagsskatten eller restaurangmomsen är detta en väldigt liten summa. Jag tycker att man skulle ha kunnat behålla båda nivåerna, både för folkhögskoledelen och för att bygga upp en högskoleutbildning.

Nu säger statsrådet att det är angeläget att utbildningens kvalitet kan öka. Jag tycker att man nog ska vara lite försiktig med begreppet kvalitet. Jag skulle nog vilja påstå att även folkhögskolorna – de sju som vi pratade om – har en god kvalitet. Dels är det en fyraårig utbildning som kräver gymnasiekompetens. Den är alltså ett år längre än högskoleutbildningen. Dels utbildar folkhögskolorna med dubbel kompetens, alltså både teckenspråkstolkning och dövblindtolkning.

Den fråga som har rests är hur mycket dövblindtolkning det blir på Stockholms universitet. Om man går från 385 platser till 190 blir det en stor skillnad när det gäller just den dubbla kompetensen. Detta inger oro.

Jag vill också framhålla att folkhögskolorna med fyraårig utbildning också har möjlighet att ge en färdighetsträning som är förnämlig. Det finns också frågetecken om hur mycket färdighetsträning det blir på ett kandidatprogram. Man bör nog följa den frågan.

Den dubbla kompetensen är viktig, och jag känner oro för att om man tar pengar från folkhögskoledelen och det innebär att några folkhögskolor läggs ned kommer det att drabba just dem som har dubbel kompetens.

En annan viktig aspekt är att det finns tillgång till teckenspråks- och dövblindtolkning i hela landet. I dag har vi sju folkhögskolor: en i Skåne, två uppe i norr, i Umeåtrakten och i Härnösand, en i Leksand, en på Södertörn, en i Örebrotrakten och en i Kungälv. Nu riskerar vi att två eller kanske tre skolor försvinner. Vi vet inte riktigt hur många det blir, men statsrådet indikerade att några skolor kan komma att försvinna. Försvinner de i norr eller söder tappar vi en väsentlig del av spridningen i landet. Det innebär att det blir svårare att täcka behoven, och vi vet dessutom att det är lättare att gå en utbildning om den finns i närheten.

Detta är en viktig fråga ur demokratisynpunkt och tillgänglighetssynpunkt, både för dem som behöver stöd och hjälp i vardagen och för dem som vill utbilda sig. Min fråga kvarstår: Är det inte så att det egentligen finns pengar så att man skulle kunna behålla den situation som råder i dag och dessutom plussa på med en högskoleutbildning som stärker forskningsbasen och forskningsanknytningen? Vi har råd med sju folkhögskolor.

Anf. 26 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Som statsråd med ansvar för folkbildningen är jag en varm tillskyndare, försvarare och påhejare av folkhögskolornas höga kvalitet, speciella pedagogik och väldigt viktiga roll i det svenska utbildningsväsendet. Jag tror inte heller att man från folkhögskolornas sida känner sig angripen eller förminskad av att det nu också etableras en akademisk utbildning på det här området.

Alla de organisationer som företräder mottagarna av dessa tolktjänster har krävt och bett om en utbildning på akademisk nivå. Vi kan nog vara överens om att detta mycket väl är förenligt med att också bejaka folkhögskolans betydelse i det här fallet.

Sedan pekar Thomas Strand på en rad frågetecken. Det finns verkliga frågetecken. Vi kan inte veta exakt hur det här ska falla ut, utan det är

väldigt viktigt att noggrant följa det och agera efter vad man ser hända. Myndigheten för yrkeshögskolan har sagt att man tror att i alla fall fem och kanske sex av dessa folkhögskolor ska kunna vara kvar. Det återstår att se, men det är den bästa bedömning de kan göra i dag.

Jag tror att en av regeringens framgångsfaktorer är att finansiera de förslag man lägger fram. Att då ta en del av de anslag som har gått till folkhögskolorna känns som ett rimligt sätt att göra det, speciellt mot bakgrund av att man i dagsläget långt ifrån utnyttjar alla de platser som man har möjlighet att anordna.

Jag vill dock betona att vi självklart måste följa utvecklingen mycket noggrant för att se till att vi inte förlorar något och inte kastar ut barnet med badvattnet.

Anf. 27 THOMAS STRAND (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga vi diskuterar. Tillgången till välutbildade teckenspråks- och dövblindtolkar är en viktig fråga som har med demokrati och tillgänglighet att göra. Därför tycker jag att det är politikens uppgift att se till att det finns förutsättningar för att möta de behov som finns i vårt samhälle och för att möta dem som vill gå den här utbildningen för att utbilda sig till tolkar.

Jag välkomnar att vi nu får en högskoleutbildning på Stockholms universitet, och det vet jag att folkbildningen också gör. Det stärker tolkutbildningen och öppnar för en välbehövlig forskningsnivå. Jag vet att intresseorganisationerna har önskat detta. Jag vet också att intresseorganisationerna 2011 var oroliga för att detta skulle kunna slå sönder en väl fungerande verksamhet genom att det ena ställdes mot det andra.

Det är synd att regeringen tar lite pengar från folkhögskoledelen för att bygga upp detta vid Stockholms universitet. Regeringen hade haft råd att låta bli att göra den besparingen på folkhögskoledelen.

Om jag ska vara lite elak kan jag säga att det är lite symtomatiskt för hur regeringen ser på utbildningen. Man gör besparingar på gymnasieskolan, man minskar antalet högskoleplatser och nu drar man också bort lite från folkhögskoledelen. Jag tycker inte att det är bra. Jag tycker faktiskt att vi borde ha råd att behålla den nivå vi har haft.

Därför vill jag stryka under det som statsrådet säger, nämligen att hon noga ska följa utvecklingen. Det är mycket viktigt. Jag tycker också att regeringen ska tänka om och göra rätt prioriteringar, för det här är viktigt för en stor grupp människor och för samhället.

Anf. 28 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Jag är stolt över att sitta i en regering som satsar väldigt mycket mer på utbildning än vad som har gjorts under tidigare regeringar. Ett skäl till att man kan göra det är man är noggrann med att försöka finansiera de reformer man föreslår. Det har känts som ett rimligt sätt att göra detta genom att ta en del från folkhögskoleanslaget, inte minst mot bakgrund av att de i dagsläget inte utnyttjar de resurser de har fullt ut.

Jag håller verkligen med Thomas Strand om att tillgången till teckenspråkstolkar är en viktig demokratifråga och en viktig medborgarfråga. Därför kommer jag också att följa utvecklingen mycket noga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.22 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

9 § Frågestund

Anf. 29 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi övergår till dagens frågestund, och jag hälsar statsråden välkomna.

Arbetslösheten

Anf. 30 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Min fråga går till Göran Högglund.

Det går nästan inte en dag utan att man ser rubriker i tidningarna, till exempel "Akut sämre på jobbfronten". 400 000 är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten mångdubblas. Snart finns 100 000 långtidsarbetslösa människor i Sverige. Ungdomsarbetslösheten närmar sig 25 procent. Arbetslösheten i Sverige är högre än i jämförbara länder. Den politik som regeringen har fört så här långt har inte fungerat.

Det enda regeringen hänvisar till när det ställs frågor om vad man tänker göra åt den svåra situationen är den så kallade jobbpakten. Regeringen har nu misslyckats med jobbpakten. Nu står regeringen tomhänt på förslag för att lösa problemet med arbetslösheten. Situationen är allvarlig, men frågan är om regeringen inser detta. Om regeringen inser allvaret i situationen, varför lägger man inte fram några förslag för att lösa den svåra situationen på svensk arbetsmarknad?

Anf. 31 Socialminister GÖRAN HÖGGLUND (KD):

Herr talman! Jag tror att ledamoten är väl bekant med att regeringen i budgeten tog höjd för en situation som är besvärlig på arbetsmarknaden.

Vi har de senaste månaderna sett höga varselsiffror, även om vi glädjande nog kunde se att varselsiffrorna för december månad var väsentligt lägre än månaden innan. Men här finns inga skäl för regeringen eller riksdagen att luta sig tillbaka. Vi måste även i fortsättningen driva en mycket hård kamp för att alla människor som kan och vill arbeta ska få en möjlighet att ha ett arbete att gå till.

Därför har regeringen i budgeten lagt fram en lång rad förslag som handlar om utbildningsinsatser, åtgärder inom ramen för RAMS och för att underlätta för företag att fungera, växa och anställa människor i vårt land.

Anf. 32 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Men det är precis tvärtom. Regeringen misslyckades med sina prognoser inför budgeten. De fick revideras direkt efter det att budgeten lades fram.

Norge, Danmark, Tyskland, Holland, Belgien och Österrike är jämförbara länder som har lägre arbetslöshet och som har lyckats bättre med att bekämpa arbetslösheten än Sverige. Regeringens politik har nu prövats under sex år, och den har inte fungerat. När arbetslösheten nu stiger gör den det från en hög nivå.

Arbetslösheten är inte bara ett hot mot den enskilde, den är också ett hot mot svensk ekonomi. Om inte regeringen tar detta hot på allvar kommer vi alla att få betala ett högt pris.

Listan över de förslag som regeringen tänker lägga fram för riksdagen under detta år är helt tom på idéer för att komma till rätta med arbetslösheten. Frågan blir återigen: När ska regeringen ta frågan om jobben och ekonomin på allvar och lägga fram förslag i riksdagen som kan lösa problemen?

Anf. 33 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Regeringen tar i allra högsta grad hänsyn till den allvarliga situation som vi lever i. Låt mig få påminna om att arbetslösheten i Sverige efter två snabba kriser som har följt inom ramen för några få år är 0,2 procentenheter högre än vad den var i den högkonjunktur under vilken vi övertog regeringsmakten 2006.

Patrik Björck ska fundera lite över de recept som Socialdemokraterna har. Lösningen är att lägga ytterligare kostnader på de företag som förväntas anställa människor.

Regeringen driver en politik som handlar om att rusta människor för att ta nya jobb, att skapa framtidstro och möjligheter för företag att växa. Det är så jobben kommer till. Vägen skattehöjningar är en återvändsgränd och skulle vara ett stort elände för vårt land och alla dem som saknar arbete.

Ojämlig hälsa

Anf. 34 GUNVOR GERICSON (MP):

Herr talman! Min fråga går till det statsråd som har ansvar för folkhälsan.

Klyftorna i Sverige ökar. De leder till en ökad ojämlikhet i hälsa och livslängd hos den svenska befolkningen. Utbildning och boende är två viktiga delar. Exempelvis förväntas personer med universitetsutbildning leva cirka fem år längre än de med enbart förgymnasial utbildning. Människor i till exempel Mörby lever sex år längre än de som bor i Sundbyberg. Detta gör att hälsan och livslängden inte är främst en medicinsk angelägenhet.

I miljonprogrammen finns många undermåliga bostäder. I flera av bostäderna bor invånare som har sämre förutsättningar för hälsa, till exempel på grund av lägre utbildning, låga inkomster eller arbetslöshet.

Regeringen har gett mycket resurser till livsstilsfrågor och pekpinnar mot rökning, alkohol och tobak. Men när det gäller livsvillkor, hur människor har det i vardagen, bra boende, jobb de trivs med, en miljö där de kan andas frisk luft, är det tyst. Vad gör regeringen?

Anf. 35 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Regeringen har ett brett anslag för dessa frågor. Dessa frågor kan inte isoleras till folkhälsoområdet, precis som Gunvor G Ericson är inne på. Här handlar det om arbete, och arbetslinjen är grunden för regeringens politik. Det handlar om utbildning. Regeringen satsar på att upprusta den svenska skolan och ställa om den till att möta de behov som finns på 2000-talet. Det handlar mycket om åtgärder för att vård- och hälsocoachning ska nå människor var de än befinner sig i landet, och regeringen har sjösatt en strategi för jämlik vård.

Det är inte acceptabelt att hälsosituationen ska variera som den gör. Det görs ibland kartor där man visar till exempel Stockholmsområdet där det framgår att det finns stora skillnader i hälsa mellan mer välmående områden och områden där det är tuffare. Regeringen är fast besluten att fortsätta arbetet för att undanröja sådana skillnader.

Anf. 36 GUNVOR G ERICSON (MP):

Herr talman! Miljonprogrammen skulle kunna vara en motor för den svenska samhällsbyggnaden. Genom att koppla ombyggnadsbehovet som finns i dessa områden med sysselsättnings- och utbildningsskapande åtgärder för de många arbetslösa i dessa områden omformas två problem till en möjlighet för både bättre hälsa och minskade skillnader.

Folkhälsopolitik är inte främst sjukvård utan just ett brett arbete. Att säga att det inte är fråga om folkhälsopolitik är märkligt.

Delar folkhälsoministern uppfattningen att det behövs insatser i miljonprogramsområdena?

Anf. 37 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Låt mig först klargöra att jag sade att folkhälsofrågor rör ett stort spektrum av områden som måste samverka i rätt riktning för att vi ska uppnå den positiva utveckling vi vill se.

Låt mig nämna vårdvalet i Stockholm. Det har lett till att fler socioekonomiskt utsatta människor besöker sjukvården i långt större utsträckning i dag än tidigare; där fanns förut en underkonsumtion. Det är exempel på sådant som är viktigt.

Gunvor G Ericson tar upp bostadssituationen. Där vill jag påminna om att dessa områden när det gäller bostadsbyggande eller renoveringar i allt väsentligt är en fråga för ägarna. Staten har ett ansvar för mycket när det handlar om utbildningens kvalitet, åtgärder för att få människor i arbete och så vidare, men man går en lång omväg om man tror att det finns ett snabbt och tydligt samband mellan att bygga om lägenheter och människors långsiktiga hälsa.

Anf. 38 STELLAN BOJERUD (SD):

Herr talman! Jag anholder att till försvarsministern få ställa följande frågor: Anser statsrådet att försvaret är ett särintresse? Anser statsrådet att hela Sverige ska kunna försvaras?

Frågestund

Anf. 39 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan! Försvaret av Sverige är en grundläggande uppgift för staten. Där har vi sedan alliansregeringen tillträdde 2006 inlett omfattande reformer för att stärka vår försvarsförmåga. Den som läser inriktningspropositionen, som riksdagen antog år 2009, kan mycket tydligt se att hela Sverige ska försvaras. Vi ska kunna försvara Sverige och svenska intressen i Sverige, i närområdet och i insatser bortom närområdet.

Anf. 40 STELLAN BOJERUD (SD):

Herr talman! Tack för svaret! Men då måste jag ställa ytterligare en fråga. Riksdagen antog 2009 insatsorganisationen 2014. Anser statsrådet att det är till fyllest att den blir klar först 2019, det vill säga tio år efter beslut?

Anf. 41 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Försvarsmakten är nu mitt uppe i detta omfattande reformarbete, där de första besluten fattades 2009. Sedan har det fattats ett antal beslut här i kammaren om hur reformen ska fortsätta med förutsättningar för personalförsörjning och materielförsörjning. Vi har också fattat beslut om hur insatsorganisationen ska se ut.

Det här är en stor förändring, för det handlar om att gå från ett förrådsställt invasionsförsvar till ett insatsberett försvar som är tillgängligt här och nu, som har en högre beredskap och en högre tillgänglighet. I det arbetet har ett tydligt medskick från riksdagen och från regeringen varit att den här omställningen endast kan ske i den takt som ekonomin medger. I och med att resurser frigörs från den gamla organisationen kan man också satsa mer på omvandlingen och införandet av insatsorganisationen.

Nordiskt försvarssamarbete

Anf. 42 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag har också en fråga till försvarsministern.

För någon vecka sedan skrev försvarsministern tillsammans med utrikesminister Carl Bildt en debattartikel om nordiskt samarbete. För oss Nordenvänner var det härligt att ha hela denna menykarta av möjligheter. Dessutom har regeringen aviserat att det ska komma en text till riksdagen om nordiskt säkerhetssamarbete.

Det finns goda exempel. Samarbetet uppe i norr mellan Sverige, Norge och Finland vad gäller flygövning har varit i gång sedan 2008. Nu ska det dessutom utökas så att Sverige ska samarbeta med Danmark på ett liknande tema med flygövningar. Jag tycker personligen att det är väldigt bra. Det gör säkert talmannen också, för det involverar Skåne och

södra Sverige. Det finns även på Östersjöområdet, där vi har betydande transporter och det finns förutsättningar för att öka samarbetet med kustbevakning och annat.

För en tid sedan var Finlands utrikesminister och försvarsminister här i Stockholm och mötte sina motparter. Finns det något av intresse som försvarsministern kan delge kammaren när det gäller synen på nordiskt samarbete kring försvars- och säkerhetsfrågor?

Anf. 43 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan! Det stämmer, precis som Hans Wallmark säger, att det nordiska samarbetet just nu är inne i ett intensivt skede, inte minst det nordiska försvarssamarbetet och det säkerhetspolitiska samarbetet. Eftersom vi har en så lång tradition och lång historia med många gemensamma värderingar och intressen är det lättare att samarbeta på dessa områden. Vi har i alla nordiska länder en pragmatisk, praktisk, inställning till samarbetet, och på det sättet har vi kunnat vara både visionära och konkreta på samma gång.

Det möte som vi hade senast handlade mycket om hur vi nu ser på den övningsinsats som Sverige och Finland har blivit ombudade att göra över Island. Vi har diskuterat hur detta skulle kunna utformas och hur det ska förankras i riksdagen.

Anf. 44 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag tycker att det i allt väsentligt är väldigt bra. Det är också i enlighet med Stoltenberg rapporten, som kom för några år sedan på beställning av de nordiska regeringarna, där man räknade upp flera olika saker. Verksamhet över Island var en av dem, och kustbevakning var en annan.

Jag tycker att det är väsentligt att påpeka att svensk försvars-, utrikes- och säkerhetspolitik är flera verktyg i samma låda, där det handlar om till exempel kustbevakning. Det är ungefär 2 000 fartyg per dygn, och 15 procent av den globala handeln är kopplad till Östersjöområdet. Där finns också just försvars- och säkerhetsdimensionen, som gemensam övningsverksamhet och annat.

Därför tycker jag att det är särskilt värdefullt, som försvarsministern pekar på, med relationsbyggandet, i detta fall att vi hade utbyte mellan utrikesministrarna och försvarsministrarna från Finland och Sverige, men att vi också har det gentemot de övriga nordiska länderna. Jag hoppas att vi får se mer av detta och fler konkreta förslag på hur vi kan fördjupa samverkan på utrikes-, försvars- och säkerhetsområdet.

Anf. 45 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Jag kompletterar gärna med det som handlar om inte minst krisberedskap och bredare hot mot samhällets funktionalitet. Även där har vi ett intensivt och djupt samarbete mellan de nordiska länderna. Det har fått namnet från Haga slott och kallas Hagasamarbetet. Sverige kommer nu att leda detta arbete under den närmaste perioden. Här hoppas jag att vi kan hitta områden där vi kan använda våra resurser gemensamt; då blir vi effektivare.

Men olika typer av kriser känner ju inte landgränser eller vattengränser, och det är oerhört viktigt, i allt från att övervaka sjötrafik till att

övervaka möjliga miljöhot och miljöbrott, att vi kan hjälpas åt att både se vad som händer och följa upp det. Vi har all anledning att fortsätta att utveckla det samarbetet men även på andra områden kunna ta emot och ge hjälp när ett av våra grannländer drabbas.

Prot. 2012/13:61
31 januari

Frågestund

Försvarets nya insatsorganisation

Anf. 46 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Den 14 januari 2010 fattade regeringen beslut om inriktningen av Försvarsmakten. I det beslutet sägs att den nya insatsorganisationen ska vara utvecklad senast vid utgången av år 2014. Vid höjd beredskap ska samtliga förband då vara tillgängliga inom en vecka. Därtill anges att samtliga förband över tiden ska vara välövade samt kompletta i fråga om materiel och personal.

Försvarsmakten har inte anmält något behov av ökade anslag före utgången av år 2014, och min fråga till försvarsministern blir därför om hon bedömer att Försvarsmakten kommer att leverera en insatsorganisation i enlighet med regeringens beslut.

Anf. 47 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack även för denna fråga! Detta är en väldigt viktig del. Själva huvudsyftet med försvarsreformen är naturligtvis att få en ny insatsorganisation som fungerar och som är just det tillgängliga, flexibla och användbara försvar som vi efterlyser.

Det vi vet är att Försvarsmakten redan i dag har en bättre operativ förmåga än vad den hade 2006 när alliansregeringen tillträdde.

Det är en process och en planläggning utifrån Försvarsmaktens sida hur man ska kunna göra en uppfyllnad inte bara av personal och inte bara av materiel utan just det som skapar försvarsförmåga, nämligen en fungerande organisation. Då måste alla dessa delar – organisation, materiel och personal på plats – finnas färdiga. Det vi vet är att det på personalsidan med det nya systemet kommer att dröja några år efter 2014.

Anf. 48 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Den nya insatsorganisationen är inte betydelselös. Det är den organisationen som enligt överbefälhavaren ska göra det möjligt att försvara landet under en vecka.

Nu får jag inte ett alldeles tydligt svar från försvarsministern på min fråga, men av det jag hör drar jag slutsatsen att det inte framstår som helt säkert att insatsorganisationen kommer att levereras i tid.

Då är min fråga naturligen: Vilka åtgärder är regeringen och försvarsministern beredda att vidta för att leverans ska ske?

Anf. 49 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Inte minst Allan Widman själv är väl medveten om bakgrunden till beslutet och genomförandet av beslutet. Det har varit viktigt att Försvarsmakten via olika typer av lagstiftning men också andra reformer som vi har gjort för att få resurser från stödverksamheter ska kunna omfördela dem till det som bygger förmåga. Det är naturligtvis insatsorganisationen.

När man byter personalförsörjningssystem tar det tid. Det kommer att ta tid att få full bemanning med det nya systemet. Om vi talar om fram till 2019 kommer insatsorganisationen till del att vara uppfylld, men det är då ur den värnpliktskull som fortfarande finns kvar.

Jag uppfattar att insatsorganisationen kommer att vara uppfylld, däremot inte med de nya verktygen, det vill säga personalförsörjningen, fullt ut.

Anställda soldaters bostadssituation

Anf. 50 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Försvarsministern är populär i dag.

I det nya personalförsörjningssystemet har gruppchefer, soldater och sjömän som anställs inom Försvarsmakten själva ansvar för att få tag på en bostad. Under grundutbildningen på tre månader, GMU, får soldaterna lov att bo på logement, i kasern, och sedan får de hyra en plats där under maximalt sex månader. Efter det hänvisas soldaterna till den ordinarie bostadsmarknaden. Förbanden behöver ju ha logementsplatserna tillgängliga för nästa omgång GMU. Anställda och soldater ska inte och vill inte bo på logement utan ska bo som andra vuxna människor.

Bostadsbrist råder dock i stora delar av landet, i Skåne, Skaraborg, delar av Norrland, Stockholm naturligtvis och Halland, där jag kommer från. I vissa garnisonsstäder riskerar bostadssituationen att bli så osäker att man väljer att inte satsa på soldatyrket. Det kan bli dyrt för Försvarsmakten, om det visar sig att soldater som börjar slutar efter något år, eftersom de inte kan ordna sin bostadssituation.

Min fråga till försvarsministern är: Hur ställer sig försvarsministern till den problematiken? Delar försvarsministern mina farhågor att bristen på bostäder riskerar personalförsörjningen till försvaret?

Anf. 51 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan! Personalförsörjningen är en viktig del av den försvarsreform som vi har beslutat om och naturligtvis en förutsättning för att nå de mål som vi har satt upp.

Då är alla villkor för den som ska vara anställd viktiga. Därför ställer vi från regeringens sida höga krav på myndigheten Försvarsmakten som arbetsgivare. Men vi måste också se till att andra aktörer är med och tar ansvar. Reformen är inte bara en försvarsreform, utan det är en samhällsreform. Det är annorlunda nu än det var förr.

Det innebär att kommuner, privata bostadsbolag och andra aktörer kan och måste vara med och ta ansvar. Det finns goda exempel där man har hittat samarbeten tillsammans med kommuner på garnisonsorter. Till exempel har man gjort det utanför Berga, där Haninge kommun har skrivit avtal med en stiftelse där man öronmärker bostäder just för dem som är anställda på regementet.

Anf. 52 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Tack för svaret! Det finns likheter med studieorterna, och inom bostadspolitiken debatteras det ofta hur vi kan förenkla bo-

stadsbyggandet och hur vi bäst skapar marknadsförutsättningar för att få fram nya bostäder och ökar rörligheten.

Men det råder en osäkerhet kring Försvarsmakten i fråga om dess storlek och förbandens framtid, och det gör att byggföretagen ofta tvekar. I Skövde, där jag var för ett par veckor sedan, behövs det bostäder för 1 000 soldater.

Jag anser att Försvarsmakten borde ställa upp någon form av aktiv garanti, endera kreditgarantier för bättre lånemöjligheter eller ett blockförhyrningsavtal av något slag, där man förbinder sig till ett antal lägenheter.

I dag får Försvarsmakten inte ställa ut sådana. Stiftelsen MHS-Bostäder är instiftad av Försvarsmakten för att lösa sådana frågor, dock bara i Stockholmsregionen och inte i övriga delar av landet. Det ställer till problem exempelvis i Skövde.

Jag vill till sist fråga, som ett förtydligande: Anser försvarsministern att Försvarsmakten borde ta på sig en aktiv roll för att lösa bostadsfrågan för anställda soldater? Är försvarsministern beredd att genom särskilda uppdrag eller inom försvarsanslaget skapa sådana förutsättningar?

Anf. 53 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! När nu rekryteringen till Försvarsmakten bygger på helt frivillig grund ställer det högre krav på Försvarsmakten som arbetsgivare. Men det är också så att Försvarsmakten blir en arbetsgivare som andra och måste agera som andra arbetsgivare även när det gäller den här frågan. Det kan inte vara bara Försvarsmaktens eget ansvar att se till att skaffa fram bostäder för dem som ska vara anställda. Det systemet har de flesta myndigheter lämnat sedan väldigt många år.

Däremot kan Försvarsmakten tillsammans med andra aktörer, kommuner, allmännyttiga bostadsföretag, privata bostadsföretag och genom stiftelselösningar göra det lättare. Det är ett problem som soldater och officerare delar med studenter och andra som vill komma till ett ställe och arbeta. Detta skapar kanske också en mer intressant bostadsmarknad för den som vill bygga, där man ser att intresset för en ort är större i dag än vad det kanske var tidigare.

Patientmaktsutredningen

Anf. 54 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Min fråga vill jag rikta till socialminister Göran Hägglund.

I dag den 31 januari eller kanske rent av i denna stund presenteras ett delbetänkande av Patientmaktsutredningen. Frågan är het och intressant.

Jag är intresserad av hur patientens ställning stärks genom den patientmaktslag som kommer så småningom och vilka förslag i utredningen som är de viktigaste.

Anf. 55 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Tack för frågan! Precis som Roland Utbult säger avlämnas just i dag ett delbetänkande från Patientmaktsutredningen. Just nu pågår ett seminarium om detta i Rosenbad.

Uppgiften för utredningen är att ordna en lagstiftning som är mer ändamålsenlig för dagens situation. Den nuvarande hälso- och sjukvårdslagen skrevs ju för över 30 år sedan och är i mycket utformad utifrån ett systemtänkande.

Utredningens förslag innehåller en lagstiftning som tar patienten som utgångspunkt för lagstiftningen. Dessutom formuleras den på ett sådant sätt att den blir lättillgänglig för oss som medborgare och för sjukvårdens personal, som ska tillämpa lagstiftningen. Utredningen innehåller en rad förslag som kommer att få praktiska konsekvenser för den enskilde. Det ska jag återkomma till i nästa inlägg.

Anf. 56 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Tack, socialministern! Vi är alla konsumenter i någon form och har rättigheter. Man kan väl säga att vi konsumerar även sjukvård.

En lämplig följdfråga är väl då vad som nu händer med utredningen. Vilket tidsperspektiv handlar det om innan detta ska sjösättas?

Anf. 57 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Herr talman! Ett par av de förslag som utredningen lägger fram handlar om att förtydliga patientens rättigheter, till exempel när det gäller det som kallas second opinion: Jag är allvarligt sjuk. Jag har fått ett besked från en läkare om en viss behandling. Men jag är inte riktigt nöjd. Jag tror att läkaren kanske har fel eller skulle vilja höra en ytterligare expert. Den nya lagstiftningen reglerar på ett bättre sätt mina rättigheter att få ett andra omdöme.

Det finns också förtydliganden när det gäller mina möjligheter som patient. Allt fler arbetspendlar eller bor av olika skäl på flera håll. Det handlar om att kunna söka vård där man faktiskt befinner sig, utan det krångel som många gånger uppkommer i dag.

Det är ett par enkelt uttryckta förslag som finns i utredningen.

Tidsperspektivet från utredningens sida är ett genomförande den 1 januari 2015, detta för att vården ska få möjlighet att ställa om till ett nytt tänkande som utredningsförslaget står för.

Kulturarvslyftet

Anf. 58 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Herr talman! I senaste numret av Riksdag & Departement kan man läsa ytterligare om regeringens misslyckade jobbpolitik. I det här fallet handlar det om Kulturarvslyftet. Min fråga går till kulturministern.

Det står: "Kulturarvslyftet missar jobbmålet i år igen". Under förra året skulle man nå upp till 1 200 platser inom Kulturarvslyftet. Man nådde 174. I år ska man nå upp till 2 000 platser. Men Arbetsförmedlingen och Riksantikvarieämbetet har skrivit ned prognoserna till att man kommer att nå ungefär 300 personer inom Kulturarvslyftet. Målet var, som ni hörde nyss, 2 000. Det är ganska stor skillnad.

Min fråga till kulturministern är: Delar hon den uppfattning som både Riksantikvarieämbetet och Arbetsförmedlingen har om att man måste

skriva ned prognosen, eller står kulturministern fortfarande fast vid att man ska nå 2 000, fast myndigheterna säger något helt annat?

Prot. 2012/13:61
31 januari

Anf. 59 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Kulturarvslyftet har varit aktuellt i frågestunden tidigare. Jag är nog av samma åsikt, att vi tvingas att revidera och skriva ned prognosen.

Det hindrar inte att jag fortfarande tycker att detta är en viktig reform för att vårda och värna kulturarvet men också för att se till att människor som länge har varit borta från arbetsmarknaden ska komma tillbaka till arbetslivet.

Vi för regelbundna samtal med Riksantikvarieämbetet och Arbetsförmedlingen. Men jag har också läst Riksdag & Departement, och den uppgift som finns där om att man skulle ha hört av sig ett flertal gånger och föreslagit dubblade anordnarbidrag är inte sann. Vi har inte fått några sådana förslag.

Anf. 60 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Herr talman! Det var intressant att höra att kulturministern nu äntligen backar i den misslyckade politiken. Min nästa fråga är: Om du nu säger att du backar, hur många jobb tror du att det kommer att bli inom Kulturarvslyftet? Delar du uppfattningen från de båda myndigheterna att man kommer att nå upp till 300?

Är i så fall kulturministern beredd att göra någonting ytterligare inom jobbmrådet? Vi socialdemokrater har ett annat förslag där vi vill satsa på Accessjobb inom kultursektorn. Vi vet att det genererar arbetstillfällen, och vi vet att branschen själv mer förordar Socialdemokraternas politik än Moderaternas politik.

Anf. 61 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag tycker att backa är fel uttryck. Det är fortfarande en väldigt viktig reform. När vi gjorde de första prognoserna trodde vi på en betydligt högre siffra. Det är alldeles riktigt. Det finns flera skäl till att det inte har blivit den stora satsning som vi hoppades.

Dessa 300 jobb är väldigt betydelsefulla för den grupp människor som står långt utanför arbetsmarknaden och som annars inte hade fått de jobben. Den satsning som Socialdemokraterna föreslår ska gå till akademiker inom kulturområdet, förvisso också en viktig grupp.

Den föreslagna satsningen är djupt underfinansierad och skulle inte vara till någon hjälp för de akademiker som med förslaget i så fall skulle kunna få extrajobb på exempelvis museer, arkiv och bibliotek.

Vargpolitiken

Anf. 62 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Regeringens vargpolitik påstås vila på tre ben. Fler vargar ska vandra in österifrån. Nya vargar ska sättas ut. Sedan ska man

skjuta ned vargstammen till en oseriöst låg nivå. Hittills har det gått så där.

När det väl vandrar in nya vargar utlyser man skydds jakt på dem. Man har inte lyckats med någon utsättning av nya vargar. Däremot införde man licensjakt. Men den stoppade EU eftersom de menade att det bröt mot EU:s miljöregler att skjuta ned en vargstam som redan är hotad och därmed göra den mer hotad. Det kan tyckas vara en rimlig inställning från EU.

Nu har Naturvårdsverket efter påtryckningar öppnat för en ny sorts licensjakt, nu kallad urvalsjakt. Min fråga till miljöministern är: Hur ska vi lyckas få en livskraftig vargstam om vi misslyckas med alla åtgärder som skulle förbättra genetiken men däremot inför en ny licensjakt som om ingenting hade hänt?

Anf. 63 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Tack för frågan! Den innehåller dock ett stort antal missuppfattningar.

Regeringens rovdjurspolitik bygger på ett riksdagsbeslut 2009 som säger att vi ska ha livskraftiga rovdjursstammar i deras naturliga utbredningsområden. Detta ska ske med största hänsyn till människor och bygder. Det är vad vi försöker förverkliga.

Den beslutade åtgärden av Naturvårdsverket, som är expertmyndighet i det här sammanhanget, bygger på ett gediget forskningsunderlag från Skandulv, den nordiska rovdjursforskningen. Den är genomgången och analyserad i den Liljelundska utredningen. Den finns också i den svenska förvaltningsplanen som är inlämnad till kommissionen.

Anf. 64 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Forskarna på Skandulv har själva sagt att detta var ett så framhastat uppdrag att man egentligen inte kan använda det. Det har inte hunnit granskas vetenskapligt i någon större krets, till exempel av den forskarpanel som ingick i Rovdjursutredningen.

Sveriges ledande populationsgenetiker kritiserar hela idén om att man skulle kunna förbättra genetiken genom att skjuta ned vargstammen ytterligare. Det är inte bara miljöorganisationerna och forskarna som kritiserar politiken utan också EU-kommissionen.

Det är visserligen inte första gången som Sverige bryter mot EU:s miljöregler. Men det blir alltmer pinsamt för varje gång. Hur ska vi kunna tala om för andra länder att de måste sköta sin miljö om vi inte själva kan leva upp till EU:s miljöregler?

Vore det inte bättre om regeringen försökte söka konstruktiva lösningar för att minimera de rovdjurskonflikter som trots allt kan uppstå i stället för att försöka skjuta bort problemet i dubbel bemärkelse?

Anf. 65 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Om Sverige när Sverige gick in i EU hade lämnat in en förvaltningsplan för våra stora rovdjur hade vi sluppit hela den här diskussionen. Enligt akin, och i det här fallet art- och habitatdirektivet, är det nämligen det man ska göra. Det ska bygga på vetenskapligt underlag, och det ska finnas en förvaltningsplan.

Vi forcerar nu arbetet med att få in förvaltningsplaner för våra stora rovdjur. För de tre andra kommer det i närtid förvaltningsplaner, alltså för björn, lo och järv. Därmed gör vi som man säger i art- och habitatdirektivet.

I en sådan här fråga är det oerhört viktigt att hitta en balans mellan de olika intressena. Det handlar om att hitta en långsiktig hanteringsordning för våra fyra stora rovdjur. Det är precis det som regeringen gör. Det arbetet tänker vi avsluta.

Skyddet av livsmedelstransporterna till Afrikas horn

Anf. 66 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Min fråga riktar sig till försvarsminister Karin Enström. Den handlar om insatser för att underlätta situationen för folket på Afrikas horn.

Under de senaste 20 åren har Somalia slitits itu av inbördeskrig. Med en långvarig förödande torka befinner sig mellan två och tre miljoner människor i akut behov av förnödenheter. Mer än 230 000 av dessa är barn som lider av akut undernäring.

Under 2009 och 2010 bidrog svenska marinen inom ramen för EU:s marina insats Atalanta till att säkra World Food Programs livsmedelstransporter i området från sjöröveri och väpnade rån. En tredje insats från Sveriges sida förbereds i detta nu.

Min fråga till försvarsministern är: Hur ser statsrådet på situationen med tanke på utvecklingen på Afrikas horn, och kan Sverige bidra ytterligare?

Anf. 67 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan! Annicka Engblom tar upp ett område som har präglats av att människorna har fått utstå väldigt stora prövningar. Det har präglats av krig, hungerkatastrofer och mycket annat lidande.

Detta är ingenting som man löser med bara bistånd, bara militära insatser eller bara en enskild tillsägelse någonstans ifrån. Här gäller det att ta ett helhetsgrepp. Det har Sverige också drivit i EU. EU är väldigt tydligt om att det gäller att ta till flera metoder.

Grundproblemet är en svag stat där man inte har haft kraft att kunna hålla ordning inne i sitt eget land och ännu mindre att kunna hålla ordning utanför sin kust. Det har inte heller varit möjligt att komma in med mathjälp, eftersom till och med de transporterna har störts.

Jag återkommer med vad Sverige gör i detta.

Anf. 68 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Tack för svaret, försvarsministern! Det är en väldigt komplicerad situation som kräver väldigt mycket hjälp från olika håll.

På marinbasen i Blekinge i min hemstad Karlskrona pågår just nu övningar ombord på HMS Karlskrona tillsammans med en helikopterenhet från F 17 och en bordningsstyrka från Atalanta. Jag tänker själv besöka dem i nästa vecka och följa övningarna.

Förberedelserna har pågått en tid. Viljan och engagemanget är stort. Det är många som är involverade. Det är länder och organisationer i Atalantaorganisationen. Det är också många processer och beslut som måste tas i den ordningen.

Det är ändå viktigt att man får en liten redogörelse för just varför det kommer i den ordning det gör. Det gäller att man förbereder, och sedan kommer den formella hemställan från regeringen till riksdagen. Det skulle jag väldigt mycket uppskatta från försvarsministern.

Anf. 69 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! När det gäller själva Eunavforinsatsen har Sverige och den svenska Försvarsmakten deltagit med marina enheter, precis som Annicka Engblom säger. Försvarsmakten fick ganska tidigt förra året ett förberedande uppdrag.

Det tar tid att förbereda ett uppdrag när man ska göra det. Det gäller att se till att man har tillgänglig materiel och att man är rätt utrustad och rätt utbildad för att genomföra en sådan insats.

Just nu bidrar Sverige med ett sjöövervakningsflygplan från Kustbevakningen och till EU:s träningsmission i Somalia, som den heter. Själva träningen och utbildningen av de somaliska säkerhetsstyrkorna sker i Uganda.

Dessutom bidrar Sverige till något som heter EUCAP Nestor. Det handlar om att bygga upp kapacitet hos de somaliska myndigheterna och marina övervakningsdelar.

Regeringens syn på försvaret

Anf. 70 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag vänder mig till försvarsminister Karin Enström.

Det gäller soldatavhopp, ofinansierat materiel inom Försvarsmakten, nöjdhet med enveckasförsvaret från ministerns sida och nu ett uttalande från statsministern om att Försvarsmakten är ett särintresse.

Man kan konstatera att regeringen har problem med försvarspolitiken.

Försvarsmakten är ett nationellt intresse. I regeringsformen kap. 15 markeras Försvarsmaktens särskilda roll och uppgift. Försvarsmakten är en grundläggande uppgift för staten. Det är ett nationellt ansvar och ett nationellt intresse.

Statsministerns uttalande visar på ett ointresse och är att beteckna som rent struntprat. Det är också demoraliserande för personal inom Försvarsmakten och för dem som vi genom riksdagsbeslut sändt på internationella missioner i Afghanistan, i Kosovo med mera.

Uttalandet förminskar vikten av Försvarsmaktens olika typer av problem och Försvarsmaktens insatser.

Jag vill veta: Delar försvarsministern statsministerns uppfattning att Försvarsmakten är att beteckna som ett särintresse?

Anf. 71 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan! Försvaret av Sverige är, precis som Peter Hultqvist säger, en grundläggande uppgift för staten. Däremot måste de behov som myndigheten Försvarsmakten pekar på i de olika budget-

processer vi har självklart vägas mot andra politikområden, till exempel rättsväsendet, som också är en grundläggande uppgift för staten.

Politikens helhetsansvar och uppgift handlar sedan om att prioritera och väga olika behov mot varandra.

När det gäller Försvarsmakten och försvarsreformen är vi mitt uppe i en omfattande reform, som jag har fått möjlighet att berätta en del om här i kammaren. Peter Hultqvist är också medveten om att vi har fattat de här besluten tillsammans. Och vi ska hitta lösningar tillsammans just för att kunna skapa en så bra och effektiv försvarsmakt som möjligt.

Anf. 72 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Tack för icke-svaret! Jag får alltså inte ett svar på frågan om det här är ett särintresse i ministerns ögon eller inte.

Jag skulle vilja nämna att Mikael Odenberg, som var den förste försvarsministern som tillträdde efter maktskiftet 2006, nu har gjort ett uttalande. Han försöker naturligtvis vara diplomatisk och ha solidaritet med sina gamla partivänner och så vidare. Han skriver så här: "... uppfattningen att skötseln av den är en väldigt grundläggande uppgift för en regering."

Uppfattningen är alltså att skötseln av Försvarsmakten, att ha en försvarsmakt, är en väldigt grundläggande uppgift.

Det är ett sätt att tala om att det börjar gå för långt med den här typen av uttalanden om särintressen, med nöjdhet med en veckas försvar och så vidare. Vi var heller inte överens om att avskaffa värnplikten och införa det nya personalförsörjningssystemet. Det här genomfördes med tre rösters övervikt i riksdagen. Det tycker jag var ett brott mot en tradition av breda överenskommelser.

Är försvaret ett särintresse eller inte?

Anf. 73 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Det finns uppenbarligen många som Peter Hultqvist hämtar näring från. Det viktiga för mig är att som försvarsminister se till att vi kan bygga den försvarsförmåga som vi behöver i förhållande till hur det ser ut i vår omvärld.

Då är självklart försvaret av Sverige och våra intressen en grundläggande uppgift. Sedan måste man alltid kunna föra en debatt om att det är olika intressen i en budgetprocess som måste vägas mot varandra. Det här är inga konstigheter. Det alliansregeringen har fått göra sedan 2006 är faktiskt att bringa ordning i den oreda som Socialdemokraterna lämnade efter sig. Det var nedläggning efter nedläggning. Det var nedskärning efter nedskärning.

Nu är försvaret på väg åt rätt håll. Då låter det ganska ihåligt i mina öron när Peter Hultqvist bullrar på så i denna debatt.

EU:s framtida jordbrukspolitik

Anf. 74 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Herr talman! På förmiddagen hade näringsutskottet och miljö- och jordbruksutskottet ett seminarium kring landsbygdsprogrammet.

Vi fick många goda exempel på hur landsbygdsprogrammet har skapat positiva effekter runt om i landet när det gäller miljö, sysselsättning och regional utveckling.

EU:s framtida jordbrukspolitik är en väldigt aktuell fråga, och regeringen förhandlar just nu om dessa frågor i unionen. En oro som jag har och som jag delar med många andra handlar om hur landsbygdsprogrammet kommer att se ut i framtiden. Det finns indikationer på att landsbygdsprogrammet kommer att reduceras kraftigt till förmån för direktstöden.

Den första etappen är nu EU:s budget och långtidsbudget. Min fråga till landsbygdsministern är: Hur kommer landsbygdsministern att agera för att få statsministern och finansministern att driva en tydlig svensk linje i förhandlingarna som ger oss ett starkt landsbygdsprogram även i framtiden?

Anf. 75 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Tack så hjärtligt för frågeställningen! Jag delar den syn som Johan Löfstrand talar om, det vill säga att landsbygdsprogrammet har inneburit att många nya verksamheter har startats på den svenska landsbygden men också att redan existerande verksamheter har vidgat sig verksamhetsmässigt och vad gäller antalet sysselsatta.

Precis som Johan Löfstrand säger är det under den vecka som kommer diskussioner om den budget som ska fördelas, om jag uttrycker mig enkelt, genom Bryssel. Min åsikt är att vi måste prioritera landsbygdsprogrammet i förhållande, relativt, till de direktstöd som i dag utbetalas genom Brysselssystemet.

Anf. 76 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret, men min oro kvarstår.

De förhandlingar som vi har i Bryssel kommer självklart att vara tuffa. Men jag tror att det är oerhört viktigt att landsbygdsministern arbetar inom regeringen för att se till att driva de här frågorna.

Jag är orolig för att det, när budgeten landar, kommer att innebära att vi kommer att flytta pengar från den andra pelaren till den första pelaren. På så sätt kommer landsbygdsprogrammet att bli drabbat, och vi kommer att få en utveckling av den europeiska jordbrukspolitiken som vi inte vill se.

Jag är oerhört orolig för att landsbygdsministern inte kommer att ha kraft nog att faktiskt få regeringen och statsministern och finansministern att driva den svenska linjen så att vi visar tydligt att vi vill ha en annan inriktning än den som jag tror är på väg.

Anf. 77 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Det är återigen bara för mig att bekräfta det som Johan Löfstrand säger. Det finns i andra delar av Europeiska unionen starka krafter som vill se en ökning av de direktstöd som förmedlas till den europeiska landsbygden på bekostnad av landsbygdsutvecklingen.

Som jag förmodar att Johan Löfstrand väl känner till är den svenska inställningen förankrad i riksdagens EU-nämnd. Där sägs det att relativt ska den andra pelaren från svensk sida prioriteras. Vad jag förstår är det, med den EU-nämndsbekräftelse som finns, den absoluta linje som måste

Miljölagstiftningen

Frågestund

Anf. 78 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Jag måste avslöja mig själv som en eventuell miljöbrottsling. Min fråga går till miljöminister Lena Ek.

Innan jag blev riksdagsledamot var jag företagare i elva år. Som företagare lyder man under strängare lagar än man gör som privatperson.

Jag minns en gång när jag var på väg till ett möte – jag har för mig att det var i Vimmerby mötet skulle äga rum. Då stannade vi till vid en rastplats för att sträcka på benen. Där i skogsbrynet låg ett lysrör slängt. Vi tog med oss lysröret utan att tänka oss för så mycket och lämnade in det på en miljöstation.

Senare har jag förstått att det kan ha gjort oss till miljöbrottslingar, för transport av farligt avfall ska anmälas till kommunen om man är ett företag. Och lysrör räknas som farligt avfall.

Det här är naturligtvis ett extremt exempel. Men det är ett tecken på hur fyrkantig lagstiftningen på miljöområdet ibland kan upplevas.

Inte sällan verkar det som att investeringar i miljöförbättrande åtgärder uteblir för att miljöprövningsprocessen för de miljöförbättrande åtgärderna blir för dyr och tidskrävande.

Jag har hört att miljöministern adresserar de här problemen i olika omgångar. Kan ministern berätta mer om vilka förändringar vi kan förvänta oss.

Anf. 79 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Tack för frågan! Det är inte ofta vi i frågestunden diskuterar enskilda ledamöters mörka förflutna. Men huvudfrågan handlar om hur vi förenklar miljötillstånd och hur vi ser till att miljölagstiftningen upprätthåller miljöintegriteten och blir starkare och effektivare. Men det handlar också om att adressera de stora och svåra problemen.

Jag försöker i en femstegsraket att göra detta genom att förenkla för småföretagare och se till att de kan följa sitt ärende. Det handlar om att förkorta tiden för miljöprövning och att undvika det som jag kallar för pingpongförfarande i en miljöprövning genom att först se till att vi bestämmer vad som är en miljökonsekvensbeskrivning och sedan gör miljöprövningen.

Det här förslaget har remitterats, och vi håller nu på att titta på texterna och avser att återkomma till riksdagen med förenkling och förbättringsförslag i miljöbalken.

Anf. 80 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Tack för ett mycket intressant svar! Jag är övertygad om att det beskedet kommer att landa väl ute bland Sveriges företag och sätta fart på miljöförbättrande investeringar.

En fundering är naturligtvis om inte dessa förenklingar äventyrar kvaliteten i miljöprövningarna så att vi riskerar en sämre miljö. Hur säkrar regeringen att viktiga miljövärden värnas?

Anf. 81 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jag tror att det bästa sättet är att för det första vara väldigt noggrann med att hålla kvar och förstärka den sammanhållna miljöprövning som vi har i Sverige, där vi prövar miljöeffekter för verksamheter när det gäller mark, luft, vatten, kemikalier med mera i samma ärende. Då får man en helhetsbelysning.

Jag tror också att det är viktigt att se till, vilket ligger i den här remissen som vi nu hanterar på departementet och avser att återkomma till riksdagen med, att vi prövar rätt saker och att de myndigheter som ska hantera miljöprövning får tid och möjlighet att lägga kraft på de stora och svåra miljöproblemen.

Det är oerhört viktigt inte bara för företagarna, som frågeställaren påpekar, utan också för miljön. Det finns gott om exempel på när miljöprövningen har förhindrat eller försenat nödvändiga miljöinvesteringar hos enskilda företag, och jag hoppas och tror att de förslag vi återkommer med till riksdagen ska adressera de här problemen på ett bra sätt.

Synen på försvaret

Anf. 82 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Tack för att jag får möjlighet att ställa en fråga trots att jag inte hade anmält det före kl. 13.00.

Med anledning av de frågor som min partikollega tidigare ställde till försvarsministern kan man konstatera att på den ena frågan fick vi inget svar. Det kom heller inget svar när Peter Hultqvist ställde samma fråga. På den andra frågan kan man konstatera att vi har fått ett svar som inte är med verkligheten överensstämmande.

Det var ett ganska anmärkningsvärt uttalande från statsministern när han i veckan hävdade att försvaret är ett särintresse. I andra länder är det mycket möjligt att det hade resulterat i krav på avgång, eller i alla fall en offentlig avbön, när landets politiska ledare uttalar sig på det sättet. Det är inte minst ett hån mot alla som jobbar inom Försvarsmakten och dem som har gett sina liv och även skadat sig i försvarets tjänst under åren.

Jag skulle vilja veta om försvarsministern delar sin chefs åsikt i den här frågan. Anser hon att försvaret är ett särintresse eller ej? Det är ingen konstig fråga; den borde rendera ett enkelt svar.

Anf. 83 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan! Jag kommer att svara på ungefär samma sätt som jag har gjort tidigare, nämligen att det är självklart att försvaret av Sverige är en grundläggande uppgift för staten. Det är en av statens kärnuppgifter.

Däremot, precis som jag också sade i ett tidigare inlägg, måste de behov som myndigheten Försvarsmakten pekar på i budgetprocessen och i budgetsammanhang vägas mot andra politikområden. Olika politikområdens intressen vägs alltså mot varandra. Vi väger rättsväsen, sjukvård, politikområden och myndigheternas budgetäskande mot varandra.

Sedan är det vi och ytterst statsministern som ska ha ett helhetsperspektiv och har helhetsansvaret för hur statens pengar ska fördelas. Det är det som kallas att ta ansvar.

Anf. 84 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Vi kan konstatera att det var ett riktigt politikersvar som slingrar sig väldigt mycket runt frågan. Karin Enström svarar inte på rak arm ja eller nej på frågan om hon delar statsministerns åsikt.

Den andra frågan som min partikollega ställde gällde försvarsförmågan och försvarskapaciteten. Försvarsministern hävdade då att regeringen hade fört en politik som gjorde att man nu rustar landet. Så tolkade jag det.

Sanningen är att det är fullständigt tvärtom. Alliansregeringen i allmänhet och Moderaterna i synnerhet har fört en politik som har raserat Försvarsmakten. Vi har alltså i dag en försvarskapacitet på en vecka, vilket ÖB deklarerat och vilket man nu jagar honom för, men det visste egentligen alla som är försvarsintresserade redan om.

Sverigedemokraterna är i dag det enda partiet i Sveriges riksdag som budgeterar för ökade anslag till Försvarsmakten och också för en politik för att stärka försvaret.

Min fråga är: Anser verkligen försvarsministern att Sveriges försvarsförmåga är god och att det räcker med en vecka? Det är ju så tidigare uttalanden har tolkats.

Anf. 85 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Nu måste vi få lite ordning på besticken. Alliansregeringen tillträdde 2006. På försvarspolitikens område hade vi då ett försvaret som var nedmonterat. Man hade lagt ned regemente efter regemente. Man hade också slutat med försvarsplanering över huvud taget, så man hade förmodligen ingen uppfattning alls om någon som helst förmåga.

Det alliansregeringen fick börja med var att först titta över vad som behövs, hur omvärldsläget ser ut och därefter ta initiativ till den stora reform som vi nu genomför och som handlar om att ha just ett användbart försvar. Då kan vi konstatera att sedan 2006 har försvarsförmågan stärkts.

Vi är dock inte färdiga, utan arbetet med försvarsreformen fortsätter för att nå de mål och den förmåga som riksdagen har beställt av Försvarsmakten. Det är det som debatten handlar om.

Läsfrämjande åtgärder

Anf. 86 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Min fråga går till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth.

Det har nu gått ungefär fyra månader sedan Litteraturutredningen presenterades med buller och bång på Bok- och biblioteksmässan. En av de mycket konkreta punkterna som togs upp var den allt sämre läsförmågan och läsförståelsen hos våra barn och unga.

Jag tycker att det tydligt framgår att utredaren anser att det är en mycket allvarlig sak som kräver omedelbara åtgärder. Var femte svensk elev når inte upp till den basnivå som Skolverket definierar som nödvändig för att kunna tillgodogöra sig andra kunskaper.

Jag vill helt enkelt fråga ministern: Vad gör regeringen? Vad händer? När får vi se kraftfulla förslag för ökad läskunnighet?

Anf. 87 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Litteraturutredningen presenterades, som Kerstin Engle påpekade, vid Bok- och biblioteksmässan. Sedan dess och även innan dess har debatten varit intensiv kring läsning, både i skolan och läsning över huvud taget.

Litteraturutredningen är ute på remiss fram till den 1 mars. Regeringen har redan tidigare förstärkt satsningen på läsning och skrivande i skolans lägre stadier med 1 miljard kronor. Det var en av de första insatserna som gjordes när regeringen tillträdde 2006. Vi är djupt bekymrade över att läsförmågan och läsningen som sådan går ned. Det var också därför vi tillsatte Litteraturutredningen.

Under vår mandatperiod har vi gjort skolbiblioteken obligatoriska genom en skärpning i skollagen. Hur man ytterligare kan stärka skolbiblioteken är också en fråga som Litteraturutredningen lägger fram förslag om, så nu väntar jag in remissvaren.

Anf. 88 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Tack för svaret! Det stämmer att regeringen har haft ett väldigt bra projekt när det gäller läsa-skriva-räkna i de lägre stadierna. Därför tycker vi socialdemokrater att det är ganska förvånande – eller rent ut sagt häpnadsväckande – att man lägger ned detta projekt under 2012 när det nu har kommit så många signaler om brister i läskunnandet.

Vi socialdemokrater har föreslagit att regeringen tar fram en nationell handlingsplan, och vi tycker att regeringen ska ge Statens kulturråd och Kungliga biblioteket ett uppdrag att intensifiera de läsfrämjande insatserna.

Detta borde vi kunna komma överens om. Det gäller våra barns framtid. Varför vänta på remissvaren? Inte kommer någon av remissinstanserna att säga nej till ett läslyft och ökade läskunskaper.

Detta måste i allra högsta grad oroa kulturministern, och vi socialdemokrater i hela riksdagen väntar otåligt på förslag.

Anf. 89 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Kerstin Engle talar om läsfrämjande. Under vår period har man fördubblat anslagen för läsfrämjande hos Kulturrådet. Vi har också sett över bibliotekslagen. Riksdagen kommer att få ett förslag till en ny bibliotekslag före sommaren.

Det är inte så märkligt att vi har en remissomgång. Vi är medvetna om att det här är en viktig fråga, men vi måste också hålla isär det lite grann. Det har gjorts stora satsningar i skolan. Jag nämnde detta med skolbiblioteken, och jag nämnde läsa-skriva-räkna-satsningen som förhoppningsvis också fått fäste.

Men vi måste även gå igenom de olika förslag som Litteraturutredningen har kommit med. Denna fråga är högprioriterad. Läsningen ligger fortfarande högt hos de allra flesta i Sverige. Men vi ser en nedgång bland de unga. Detta måste också analyseras. Beror den sjunkande läs-

förmågan eller läsförståelsen på att man inte läser litteratur? Är det andra fritidsintressen som är med och tävlar? Dessa frågor vill vi ha belysta innan vi återkommer med ett genomarbetat förslag till riksdagen.

Jag kan lova Kerstin Engle att jag har ett enormt engagemang i denna fråga och att jag inte kommer att släppa den.

Prot. 2012/13:61
31 januari

Frågestund

Anf. 90 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag tackar de statsråd och ledamöter som har deltagit i frågestunden.

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2012/13:66 Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats
(Operation Atalanta)

EU-dokument

KOM(2013) 18 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om
utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen

Motioner

med anledning av skr. 2012/13:59 Integritetsskydd vid signalspaning i
försvarsunderrättelseverksamhet
2012/13:Fö5 av Mikael Jansson (SD)

med anledning av skr. 2012/13:60 Kommunikationsutrustning i fordon

2012/13:T13 av Siv Holma m.fl. (V)

2012/13:T14 av Anders Ygeman m.fl. (S)

2012/13:T15 av Stina Bergström m.fl. (MP)

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 31 januari

2012/13:237 Stockholmsregionens arbetsmarknad

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till näringsminister *Annie Lööf* (C)

2012/13:238 Nolltolerans mot dödsolyckor i arbetslivet

av *Raimo Pärssinen* (S)

till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2012/13:239 Arbetsförmedlingens överskott

av *Mattias Jonsson* (S)

till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2012/13:240 Nationella riktlinjer vid försäljning av kommunalt ägda verksamheter

av *Teres Lindberg* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:241 Framtidssäkra och kostnadseffektiva investeringar i nya järnvägar

av *Anders Ygeman* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:242 Villkoren i fas 3

av *Hillevi Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:243 Hotet mot våra skyddade vattendrag

av *Jan Lindholm* (MP)
till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:244 Bolånetak och amorteringskrav

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Peter Norman (M)

2012/13:245 Statsbudgeten och jämställdheten

av *Marie Nordén* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:246 Arbetsförmedlingens regelverk

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 31 januari

2012/13:288 Insemination för ensamstående

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:289 Hänsyn till människors integritet vid användande av e-legitimation

av *Eva Flyborg* (FP)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

13 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.

Prot. 2012/13:61
31 januari

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.22 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Fortsatt ledighet.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till skatteutskottet	1
4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	1
5 § Svar på interpellation 2012/13:212 Är idrottsrörelsen ett företag?	2
Anf. 1 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	2
Anf. 2 BERIT HÖGMAN (S)	2
Anf. 3 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	3
Anf. 4 BERIT HÖGMAN (S)	4
Anf. 5 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	5
Anf. 6 BERIT HÖGMAN (S)	5
Anf. 7 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON	
LILJEROTH (M)	6
6 § Svar på interpellation 2012/13:214 om Trafikverkets fiberinfrastruktur och dess samhällsnytta.....	6
Anf. 8 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	6
Anf. 9 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	7
Anf. 10 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	8
Anf. 11 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	9
Anf. 12 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	10
Anf. 13 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	11
Anf. 14 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M).....	11
7 § Svar på interpellation 2012/13:206 om rovdjurspolitiken	12
Anf. 15 Miljöminister LENA EK (C)	12
Anf. 16 LENA OLSSON (V).....	13
Anf. 17 Miljöminister LENA EK (C)	14
Anf. 18 LENA OLSSON (V).....	15
Anf. 19 Miljöminister LENA EK (C)	15
Anf. 20 LENA OLSSON (V).....	16
Anf. 21 Miljöminister LENA EK (C)	16
8 § Svar på interpellation 2012/13:188 om teckenspråkstolksutbildningens framtid	17
Anf. 22 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	17
Anf. 23 THOMAS STRAND (S).....	18
Anf. 24 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	19
Anf. 25 THOMAS STRAND (S).....	19
Anf. 26 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	20

Anf. 27 THOMAS STRAND (S)	21	Prot. 2012/13:61
Anf. 28 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP).....	21	31 januari
Ajournering	22	
Återupptagna förhandlingar	22	
9 § Frågestund	22	
Anf. 29 ANDRE VICE TALMANNEN	22	
<i>Arbetslösheten</i>	22	
Anf. 30 PATRIK BJÖRCK (S)	22	
Anf. 31 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	22	
Anf. 32 PATRIK BJÖRCK (S)	23	
Anf. 33 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	23	
<i>Ojämlig hälsa</i>	23	
Anf. 34 GUNVOR G ERICSON (MP).....	23	
Anf. 35 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	24	
Anf. 36 GUNVOR G ERICSON (MP).....	24	
Anf. 37 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	24	
<i>Försvaret</i>	25	
Anf. 38 STELLAN BOJERUD (SD).....	25	
Anf. 39 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	25	
Anf. 40 STELLAN BOJERUD (SD).....	25	
Anf. 41 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	25	
<i>Nordiskt försvarssamarbete</i>	25	
Anf. 42 HANS WALLMARK (M)	25	
Anf. 43 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	26	
Anf. 44 HANS WALLMARK (M)	26	
Anf. 45 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	26	
<i>Försvarets nya insatsorganisation</i>	27	
Anf. 46 ALLAN WIDMAN (FP).....	27	
Anf. 47 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	27	
Anf. 48 ALLAN WIDMAN (FP).....	27	
Anf. 49 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	27	
<i>Anställda soldaters bostadssituation</i>	28	
Anf. 50 OLA JOHANSSON (C)	28	
Anf. 51 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	28	
Anf. 52 OLA JOHANSSON (C)	28	
Anf. 53 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	29	
<i>Patientmaktsutredningen</i>	29	
Anf. 54 ROLAND UTBULT (KD).....	29	
Anf. 55 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	29	
Anf. 56 ROLAND UTBULT (KD).....	30	
Anf. 57 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	30	
<i>Kulturarvshyftet</i>	30	
Anf. 58 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S)	30	
Anf. 59 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	31	
Anf. 60 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S)	31	
Anf. 61 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	31	

<i>Vargpolitiken</i>	31
Anf. 62 HELENA LEANDER (MP).....	31
Anf. 63 Miljöminister LENA EK (C)	32
Anf. 64 HELENA LEANDER (MP).....	32
Anf. 65 Miljöminister LENA EK (C)	32
<i>Skyddet av livsmedelstransporterna till Afrikas horn</i>	33
Anf. 66 ANNICKA ENGBLOM (M)	33
Anf. 67 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	33
Anf. 68 ANNICKA ENGBLOM (M)	33
Anf. 69 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	34
<i>Regeringens syn på försvaret</i>	34
Anf. 70 PETER HULTQVIST (S)	34
Anf. 71 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	34
Anf. 72 PETER HULTQVIST (S)	35
Anf. 73 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	35
<i>EU:s framtida jordbrukspolitik</i>	35
Anf. 74 JOHAN LÖFSTRAND (S).....	35
Anf. 75 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	36
Anf. 76 JOHAN LÖFSTRAND (S).....	36
Anf. 77 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C)	36
<i>Miljölagstiftningen</i>	37
Anf. 78 JOHAN HEDIN (C).....	37
Anf. 79 Miljöminister LENA EK (C)	37
Anf. 80 JOHAN HEDIN (C).....	37
Anf. 81 Miljöminister LENA EK (C)	38
<i>Synen på försvaret</i>	38
Anf. 82 BJÖRN SÖDER (SD)	38
Anf. 83 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	38
Anf. 84 BJÖRN SÖDER (SD)	39
Anf. 85 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	39
<i>Läsfrämjande åtgärder</i>	39
Anf. 86 KERSTIN ENGLE (S).....	39
Anf. 87 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	40
Anf. 88 KERSTIN ENGLE (S).....	40
Anf. 89 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M)	40
Anf. 90 ANDRE VICE TALMANNEN	41
10 § Bordläggning	41
11 § Anmälan om interpellationer	41
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	42
13 § Kammarkens åtskildes kl. 15.00.	43

